

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK 2018**

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	7
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	8
1. Informacje ogólne	9
2. Zasady rachunkowości	9
2.1. Oświadczenie o zgodności i podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	9
2.2. Waluta funkcjonalna i waluta skonsolidowanego sprawozdania finansowego	10
2.3. Podstawa tworzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	10
2.4. Zmiany w grupie kapitałowej	11
2.5. Istotne zasady rachunkowości	11
2.5.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	11
2.5.2. Rzeczowe aktywa trwałe	11
2.5.3. Wartości niematerialne	12
2.5.4. Leasing	12
2.5.5. Metoda uznawania przychodów z tytułu leasingu	13
2.5.5.1. Inwestycja leasingowa netto	13
2.5.5.2. Bezpośrednie koszty początkowe	13
2.5.5.3. Wartość końcowa	13
2.5.5.4. Utrata wartości należności leasingowych	14
2.5.5.5. Wyłączenie składników aktywów finansowych z bilansu	14
2.5.5.6. Ustalenie odpisów aktualizujących	14
2.5.6. Rozpoznawanie przychodów z tytułu sprzedaży poleasingowych środków trwałych	15
2.5.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	15
2.5.8. Aktywa finansowe	16
2.5.9. Instrumenty pochodne	16
2.5.10. Zapasy	17
2.5.11. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	17
2.5.12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	17
2.5.13. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	17
2.5.14. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	17
2.5.15. Rezerwy	18
2.5.16. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	18
2.5.17. Płatności w formie akcji	18
2.5.18. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne	18
2.5.19. Podatki	19
2.5.19.1. Podatek bieżący	19
2.5.19.2. Podatek odroczony	19
2.5.19.3. Podatek od towarów i usług	20
2.5.20. Zysk netto na akcję	20
2.5.21. Wycena do wartości godziwej	20
2.6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	21
3. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	23
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	26

4.1. Profesjonalny osąd	26
4.2. Niepewność szacunków	26
5. Lista podmiotów objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	28
6. Zmiany prezentacji aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów	28
7. Zmiany szacunków	28
8. Działalność zaniechana	29
9. Segmenty operacyjne	29
10. Sezonowość i cykliczność	29
11. Zdarzenia mające istotny wpływ na działalność Grupy PCM	29
11.1. Wyjaśnienie istotnych zmian w okresach sprawozdawczych	29
11.2. Zgromadzenie obligatariuszy	29
11.3. Przegląd opcji strategicznych	30
12. Przychody i koszty	31
12.1. Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	31
12.2. Przychody z tytułu prowizji i opłat	31
12.3. Przychody odsetkowe	31
12.4. Pozostałe przychody finansowe	31
12.5. Pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	32
12.6. Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu	32
12.7. Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	32
12.8. Koszty ogólnego zarządu	33
12.9. Koszty odsetkowe	33
12.10. Pozostałe koszty finansowe	33
12.11. Pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia niefinansowych aktywów trwałych	33
13. Podatek dochodowy	34
13.1. Obciążenie podatkowe	34
13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	34
13.3. Odroczony podatek dochodowy	35
14. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	35
15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	36
16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	37
17. Leasing	38
17.1. Należności z tytułu leasingu operacyjnego	38
17.2. Należności z tytułu umów leasingu finansowego	38
18. Pozostałe należności	40
19. Zapasy	41
20. Wartości niematerialne	42
21. Rzeczowe aktywa trwałe	43
22. Pozostałe aktywa	45
23. Świadczenia pracownicze	45
24. Obligacje, pożyczki, kredyty i inne zobowiązania finansowe	46
25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	47
26. Rezerwy	48
27. Pozostałe zobowiązania	48
28. Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów	49

29. Kapitały	50
29.1. Kapitał podstawowy	50
29.2. Kapitał zapasowy	51
29.3. Kapitał rezerwowy	51
29.4. Niepodzielony zysk(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	53
30. Zobowiązania warunkowe	53
30.1. Rozliczenia podatkowe	53
31. Informacje o podmiotach powiązanych	55
31.1. Jednostka dominująca Grupy Prime Car Management S.A.	55
31.2. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi	55
31.3. Pożyczki udzielone Członkom Zarządu Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.	55
31.4. Inne transakcje z udziałem Członków Zarządu Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.	55
31.5. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.	55
31.5.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.	56
31.5.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	56
32. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	57
33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	57
33.1. Ryzyko stopy procentowej	57
33.2. Ryzyko walutowe	58
33.3. Ryzyko cen towarów	59
33.4. Ryzyko kredytowe	59
33.5. Ryzyko związane z płynnością	59
34. Instrumenty finansowe	60
34.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych	60
34.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w zysku lub stracie w podziale na kategorie instrumentów finansowych	62
35. Ryzyko koncentracji	63
36. Zarządzanie kapitałem	63
37. Struktura zatrudnienia	64
38. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	64

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Działalność kontynuowana			
Przychody		621 753 477,40	521 171 555,42
Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	12.1	169 542 576,34	143 542 417,29
Przychody z tytułu prowizji i opłat	12.2	210 592 306,50	187 209 028,11
Przychody odsetkowe	12.3	60 113 650,53	52 772 482,86
Pozostałe przychody finansowe	12.4	65 888,86	112 484,06
Przychody ze zbycia przedmiotów poleasingowych	12.5	175 855 119,55	131 793 246,86
Pozostałe przychody operacyjne	12.5	5 583 935,62	5 741 896,24
Koszty		619 144 481,46	475 220 973,40
Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu	12.6	174 101 652,47	147 683 970,96
Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	12.7	135 549 775,72	111 375 426,93
Koszty ogólnego zarządu	12.8	52 771 588,03	44 429 647,60
Koszty odsetkowe	12.9	59 395 356,85	47 895 332,49
Pozostałe koszty finansowe	12.10	13 440 197,32	3 182 222,27
Koszty zbycia przedmiotów poleasingowych	12.11	178 748 108,53	118 117 054,68
Pozostałe koszty operacyjne	12.11	5 137 802,54	2 537 318,47
Zysk / (strata) brutto		2 608 995,94	45 950 582,02
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego bieżącego	13.1	(10 814 360,00)	(16 305 815,00)
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego odroczonego	13.1	9 121 475,97	6 121 480,35
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego razem		(1 692 884,03)	(10 184 334,65)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		916 111,91	35 766 247,37
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		916 111,91	35 766 247,37
Pozostałe całkowite dochody netto		0,00	0,00
Całkowity dochód netto za okres		916 111,91	35 766 247,37
CAŁKOWITY DOCHÓD NETTO ZA OKRES PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ		916 111,91	35 766 247,37

Zysk / (strata) netto na akcję w złotych*	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Zysk / (strata) netto za okres	916 111,91	35 766 247,37
Liczba akcji**	11 908 840	11 908 840
Zysk / (strata) netto za okres na akcję w złotych przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	0,08	3,00

* Bez rozwodnionego zysku z tytułu programu motywacyjnego dla kadry zarządzającej.

** Liczba akcji: seria A – 600.000, seria B – 138.000, seria C – 4.261.750, seria D – 3.000.000, seria E – 3.909.090.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
AKTYWA			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	16	1 739 962,35	2 148 935,10
Pochodne instrumenty finansowe		0,00	0,00
Należności z tytułu leasingu finansowego	17.2	1 002 923 074,90	985 479 075,45
Pozostałe należności, w tym:	18	63 028 725,24	82 097 479,53
- należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		940 901,00	673 391,00
Zapasy	19	94 816 986,86	86 979 977,49
Wartości niematerialne	20	385 922,82	382 562,52
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	21	867 586 774,22	712 061 294,97
- leasing operacyjny		857 659 684,14	703 514 570,53
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13.3	67 085 299,30	55 979 768,57
Pozostałe aktywa	22	77 971 292,55	71 591 268,63
Rozliczenia międzyokresowe czynne		979 879,16	703 279,01
AKTYWA RAZEM		2 176 517 917,40	1 997 423 641,27
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ			
Zobowiązania			
Obligacje, pożyczki i kredyty i inne zobowiązania finansowe	24	1 642 844 761,84	1 468 854 930,80
Pochodne instrumenty finansowe		727 285,12	213 695,78
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	25	38 011 497,49	44 647 820,85
Pozostałe zobowiązania, w tym:	27	2 555 905,56	1 786 594,57
- zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		0,00	0,00
Rezerwy	26	2 119 164,00	1 322 646,00
Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów	28	44 685 206,57	26 693 565,68
Zobowiązania razem		1 730 943 820,58	1 543 519 253,68
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy		23 817 680,00	23 817 680,00
Kapitał zapasowy		419 152 636,57	381 823 278,53
Kapitał rezerwowy		0,00	788 063,98
Zyski zatrzymane / niepokryte straty		2 603 780,25	47 475 365,09
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej razem	29.2	445 574 096,82	453 904 387,60
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY PRZYPADAJĄCY AKCJONARIUSZOM JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ RAZEM		2 176 517 917,40	1 997 423 641,27

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>Kapitał rezerwowy</i>	<i>Zyski zatrzymane/ niepokryte straty</i>	<i>Kapitał własny razem</i>
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	23 817 680,00	381 823 278,53	788 063,98	47 475 365,08	453 904 387,59
Wdrożenie kalkulacji odpisów aktualizacyjnych wg MSSF 9*	0,00	0,00	0,00	(8 458 338,70)	(8 458 338,70)
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	23 817 680,00	381 823 278,53	788 063,98	39 017 026,38	445 446 048,89
Podwyższenie kapitału zapasowego z zysku roku poprzedniego i lat ubiegłych	0,00	37 329 358,04	0,00	(37 329 358,04)	0,00
Dywidendy wypłacone/ zaproponowane do wypłaty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wycena programu opcji menadżerskich	0,00	0,00	(788 063,98)		(788 063,98)
Zysk / strata za rok obrotowy	0,00	0,00	0,00	916 111,91	916 111,91
Inne całkowite dochody netto za okres	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Całkowity dochód za okres	0,00	0,00	0,00	916 111,91	916 111,91
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	23 817 680,00	419 152 636,57	0,00	2 603 780,25	445 574 096,82
 Na dzień 1 stycznia 2017 roku	 23 817 680,00	 381 809 065,37	 227 390,51	 39 828 193,28	 445 682 329,16
Podwyższenie kapitału zapasowego z zysku roku poprzedniego i lat ubiegłych	0,00	14 213,16	0,00	(14 213,16)	0,00
Dywidendy wypłacone/ zaproponowane do wypłaty	0,00	0,00	0,00	(28 104 862,40)	(28 104 862,40)
Wycena programu opcji menadżerskich	0,00	0,00	560 673,47	0,00	560 673,47
Zysk / strata za rok obrotowy	0,00	0,00	0,00	35 766 247,37	35 766 247,37
Inne całkowite dochody netto za okres	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Całkowity dochód za okres	0,00	0,00	0,00	35 766 247,37	35 766 247,37
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	23 817 680,00	381 823 278,53	788 063,98	47 475 365,08	453 904 387,59

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		2 608 995,94	45 950 582,02
Korekty o pozycje:		(120 972 304,29)	(229 971 951,55)
Amortyzacja		137 093 887,66	113 604 742,24
Zwiększenie/(zmniejszenie) wyceny zobowiązań finansowych		(306 585,29)	(527 157,47)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności leasingowych, w tym:	17.2	(26 178 935,76)	(152 055 054,56)
- nabycie aktywów przeznaczonych do umów leasingu finansowego		(425 069 201,13)	(531 726 467,23)
- spłata kapitału umów leasingu finansowego – raty miesięczne		300 944 713,20	299 337 931,06
- spłata kapitału umów leasingu finansowego – rata końcowa		105 140 534,95	86 740 639,09
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu rzeczowych aktywów trwałych, w tym:	16	(292 158 229,39)	(182 863 698,10)
- nabycie przedmiotów leasingu operacyjnego		(503 764 305,09)	(308 689 900,44)
- wartość księgowa sprzedanych środków trwałych		207 515 039,89	125 146 341,62
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	18	17 361 297,15	(14 496 431,01)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów	19	(7 837 009,37)	(27 307 023,37)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	25,27	(5 867 012,37)	4 534 322,96
Wpływy z tytułu odsetek		(65 888,86)	(110 082,94)
Wydatki z tytułu odsetek		56 457 061,11	44 287 192,21
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i pozostałych aktywów	22,28	11 335 016,82	614 919,02
Zmiana stanu rezerw	26	796 518,00	91 461,00
Podatek dochodowy zapłacony		(10 814 360,00)	(16 305 815,00)
Pozostałe		(788 063,99)	560 673,47
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(118 363 308,35)	(184 021 369,53)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej po korekcie o nabycie aktywów do umów leasingu / najmu		810 470 197,87	671 445 354,31
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		690 604,22	685 350,67
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(1 155 102,04)	(1 112 156,09)
Nabycie inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		0,00	0,00
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(464 497,82)	(426 805,42)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej po korekcie o nabycie aktywów do umów leasingu / najmu		(929 298 004,04)	(855 893 529,26)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/ kredytów		848 363 606,81	1 026 650 872,75
Spłata pożyczek/ kredytów		(673 553 601,14)	(776 669 985,81)
Dywidendy wypłacone		0,00	(28 104 862,40)
Odsetki otrzymane		65 888,86	110 082,94
Odsetki zapłacone		(56 457 061,11)	(44 287 192,21)
Wydatki związane z pozyskaniem finansowania zewnętrznego		0,00	0,00
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		118 418 833,42	177 698 915,27
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(408 972,75)	(6 749 259,68)
Różnice kursowe netto		0,00	0,00
Środki pieniężne na początek okresu		2 148 935,10	8 898 194,78
Środki pieniężne na koniec okresu	16	1 739 962,35	2 148 935,10

1. Informacje ogólne

Na dzień publikacji Sprawozdania Finansowego w skład Grupy Prime Car Management S.A. wchodziły następujące podmioty:

- Prime Car Management S.A. (spółka dominująca Grupy, notowana na GPW w Warszawie, „Emitent”),
- Futura Leasing S.A. (100% właścicielem jest Prime Car Management S.A.),
- Masterlease Sp. z o.o. (100% właścicielem jest Prime Car Management S.A.),
- MasterRent24 Sp. z o.o. (100% właścicielem jest Prime Car Management S.A.).

Cztery powyższe podmioty wchodzi w skład grupy kapitałowej, której jednostką dominującą jest Spółka Prime Car Management S.A. (NIP: 957-07-53-221, REGON: 191888626, KRS: 0000013870).

Cztery powyższe podmioty, mające swoją siedzibę w Polsce, w dalszej części skonsolidowanego sprawozdania finansowego występują pod nazwą „Grupa Prime Car Management S.A.”, „Grupa PCM” lub „Spółki”.

Na podstawie uchwały nr 457/2014 Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („GPW”) z dnia 15 kwietnia 2014 roku, z dniem 16 kwietnia 2014 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym zostało wprowadzone 11.908.840 akcji zwykłych na okaziciela Spółki Prime Car Management S.A. serii A, B, C, D i E o wartości nominalnej 2,00 zł każda, oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem ISIN: PLPRMCM00048. Zgodnie z uchwałą Zarządu GPW, akcje Spółki notowane są w systemie notowań ciągłych pod nazwą skróconą „PCM” i oznaczeniem „PCM”.

W wyniku transakcji, której rozliczenie nastąpiło w dniu 21 kwietnia 2015 roku, doszło do sprzedaży wszystkich posiadanych akcji PCM przez dotychczasowego większościowego udziałowca, Spółkę Fleet Holdings S.A. Transakcje dotyczyły sprzedaży 7.145.304 akcji Spółki, co stanowi 60% wszystkich akcji, po cenie 42 zł za akcję i zostały zawarte na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w ramach transakcji pakietowych. Zlecenia sprzedaży zostały złożone w dniu 17 kwietnia 2015 roku, a rozliczone w dniu 21 kwietnia 2015 roku.

Struktura akcjonariatu spółki dominującej Grupy Prime Car Management S.A. została przedstawiona w nocie 29.1.

Niniejsze sprawozdanie finansowe stanowi skonsolidowane sprawozdanie Grupy Prime Car Management S.A..

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy PCM jest leasing finansowy, leasing operacyjny oraz krótkoterminowy wynajem pojazdów.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PCM za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd spółki Prime Car Management S.A. w dniu 27 marca 2019 roku.

W skład Zarządu jednostki dominującej Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodził:

- Jakub Kizielewicz – Prezes Zarządu
- Konrad Karpowicz – Wiceprezes Zarządu

W ciągu okresu sprawozdawczego objętego niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym i do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej Grupy nie uległ zmianie.

2. Zasady rachunkowości

2.1. Oświadczenie o zgodności i podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (MSSF) według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości, nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz wartości Programu Motywacyjnego, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w złotych.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółki wchodzące w skład Grupy PCM w dającej się przewidzieć przyszłości przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od daty bilansowej. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółki wchodzące w skład Grupy PCM.

W Grupie trwa proces przeglądu opcji strategicznych, rozpoczęty we wrześniu 2018 roku. Szczegółowy opis procesu znajduje się w notcie 11.3.

Efektom procesu przeglądu opcji strategicznych może być przejęcie kontroli nad Grupą. Zgodnie z zawartymi przez Grupę umowami kredytowymi banki finansujące mają prawo do wypowiedzenia umów kredytowych w przypadku przejęcia kontroli nad Grupą.

Zarząd jest w trakcie rozmów, których celem jest uzyskanie zgody banków na odstąpienie od skorzystania z ich prawa do rozwiązania lub zmiany trwających umów w przypadku zmiany kontroli nad Grupą.

Na datę sporządzenia sprawozdania finansowego trwa okres subskrypcji w wezwaniu ogłoszonym dnia 20 lutego 2019 roku przez PSC III. Jednym z warunków ogłoszonego wezwania jest zgoda banków na przejęcie kontroli przez wzywającego. Spółka zakłada, że nie jest intencją wzywającego realizacja wezwania bez spełnienia się tego warunku. Gdyby jednak wzywający zdecydował się na realizację wezwania bez porozumienia z bankami obecnie finansującymi Grupę i bez zapewnienia finansowania alternatywnego, może to spowodować skorzystanie przez finansujących z możliwości zażądania jednorazowej spłaty udzielonego finansowania i mogłoby spowodować istotną niepewność kontynuacji działalności Grupy.

2.2. Waluta funkcjonalna i waluta skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Grupy PCM i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty.

2.3. Podstawa tworzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe powstało poprzez agregację danych finansowych Spółek:

- Prime Car Management S.A. z siedzibą w Gdańsku, ul. Polanki 4,
- Futura Leasing S.A. z siedzibą w Gdańsku, ul. Polanki 4,
- Masterlease Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, ul. Polanki 4,
- MasterRent24 Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, ul. Polanki 4,

z uwzględnieniem odpowiednich korekt konsolidacyjnych, przygotowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku, 31 grudnia 2017 roku i za lata zakończone 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PCM za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku obejmuje skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku, a także zasady (polityki) rachunkowości i dodatkowe noty objaśniające.

Grupa wybrała politykę rachunkowości, w której transakcje połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą są rozliczane metodą „łączenia udziałów”. Poszczególne pozycje aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów Spółek Grupy zostały do siebie dodane po dokonaniu odpowiednich korekt konsolidacyjnych, a

następnie doprowadzeniu wartości aktywów i zobowiązań do jednolitych metod wyceny i po dokonaniu odpowiednich wyłączeń. Wszystkie salda, transakcje, niezrealizowane zyski i straty wynikające z transakcji pomiędzy Spółkami zostały wyłączone w pełni.

W dniu 20 lutego 2013 roku Prime Car Management S.A. zawarła umowę zakupu spółki BAWAG Leasing & Fleet Sp. z o.o., obecnie MasterRent24 Sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie o kapitale udziałowym w wysokości 2.850.000 zł.

Łączna cena wszystkich udziałów w MasterRent24 oraz nabytych wierzytelności wyniosła 42,7 mln zł.

Celem transakcji było nabycie portfela należności leasingowych BAWAG Leasing & Fleet Sp. z o.o.

Transakcja została rozliczona jako nabycie aktywów – Zarząd Prime Car Management S.A. nie zidentyfikował transakcji jako nabycie aktywów stanowiących przedsięwzięcie zgodnie z MSSF 3, biorąc pod uwagę szczegóły porozumień rzeczowych.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, z danymi porównywalnymi za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, używając tych samych zasad rachunkowości.

2.4. Zmiany w grupie kapitałowej

W 2017 i 2018 roku nie miały miejsca zmiany w grupie kapitałowej.

2.5. Istotne zasady rachunkowości

2.5.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
EUR	4,300	4,1709

2.5.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów wynoszący:

<i>Typ</i>	<i>Okres</i>	
Urządzenia biurowe	5-8	lat
Środki transportu	3-5	lat
Komputery	2-3	lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	10	lat

W przypadku środków trwałych przeznaczonych do leasingu operacyjnego Grupa PCM stosuje amortyzację liniową w okresie ekonomicznej użyteczności środka trwałego przy uwzględnieniu wartości końcowej.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku następnego miesiąca.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów.

Spółki rutynowo sprzedają składniki rzeczowych aktywów trwałych utrzymywanych z przeznaczeniem na wynajem stronom trzecim. Spółki przenoszą takie aktywa w ich wartości bilansowej do zapasów w momencie, w którym zaprzestają ich wynajmowania i przeznaczają je do sprzedaży. Przychody ze sprzedaży takich aktywów ujmuje się jako przychody zgodnie z MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” i prezentuje się w szyku rozstawnym.

2.5.3. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają warunki rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa PCM ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

W spółkach nie występują wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

Stawki amortyzacyjne ustalone zostały z uwzględnieniem okresu ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych. Wartości niematerialne amortyzuje się metodą liniową wg stawki rocznej 20%-50%. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w miesiącu następującym po miesiącu przyjęcia wartości niematerialnych do użytkowania.

2.5.4. Leasing

Grupa PCM jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe przez uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę PCM jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Klasyfikacja leasingu na leasing finansowy lub operacyjny jest dokonywana m.in. w oparciu o następujące kryteria:

- *umowa przenosi własność składnika aktywów na leasingobiorcę po zakończeniu okresu leasingu,*
- *umowa zawiera prawo leasingobiorcy do nabycia składnika aktywów po cenie, która zgodnie z przewidywaniami będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, w którym realizacja prawa zakupu staje się możliwa, iż na dzień rozpoczęcia leasingu można być wystarczająco pewnym, że leasingobiorca z tego prawa skorzysta,*
- *okres leasingu odpowiada w przeważającej części okresowi ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów, nawet jeśli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu,*

- *wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,*
- *aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji,*
- *leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy (lub zawarcia nowej umowy) na dodatkowy okres za opłatą znacząco niższą od opłat obowiązujących na rynku,*
- *leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,*
- *zyski lub straty związane z wahaniami wartości końcowej składnika aktywów przypadają leasingobiorcy.*

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Umowa leasingu, niezależnie od typu umowy leasingu, trwa przeciętnie od 2 do 5 lat.

2.5.5. Metoda uznawania przychodów z tytułu leasingu

Przychody z leasingu finansowego rozpoznawane są przez cały okres trwania umowy leasingowej w sposób odzwierciedlający stałą stopę leasingu od nierozliczonej części inwestycji leasingowej netto dokonanej przez leasingodawcę w ramach umowy leasingu. Opłaty leasingowe zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę nie zrealizowanych przychodów finansowych, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej przyjętej dla danej umowy leasingowej. Przychody z tytułu leasingu finansowego prezentowane są w linii Przychody odsetkowe Sprawozdania z całkowitych dochodów.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego są rozkładane w czasie liniowo przez długość trwania kontraktu i wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w linii Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych.

2.5.5.1. Inwestycja leasingowa netto

Grupa PCM ujmuje należności netto z tytułu leasingu finansowego w wartości aktywów oddanych do używania korzystającemu. Umowy te są ujmowane w księgach po postawieniu przedmiotu leasingu do dyspozycji leasingobiorcy. Grupa PCM księguje całość przyszłych minimalnych opłat leasingowych oraz początkowych kosztów bezpośrednich jako inwestycję leasingową brutto. Różnica pomiędzy inwestycją leasingową brutto a inwestycją leasingową netto stanowi niezrealizowane przychody finansowe, które są uznawane przez okres trwania leasingu. Dla celów łącznej prezentacji bilansowej należności leasingowe wykazuje się w wartości netto, tj. należność leasingowa brutto pomniejszona o niezrealizowane przychody finansowe. Przychody z leasingu rozpoznawane są przez cały okres trwania umowy według stopy zwrotu leasingu wyliczonej dla danej umowy leasingowej.

Dla umów leasingowych opartych na zmiennej stopie procentowej (gdzie wysokość odsetek ustalana jest w oparciu o zmienną stopę rynkową powiększoną o stałą marżę) ustala się, uwzględniając zmianę rynkowej stopy bazowej, nową stopę zwrotu leasingu dla pozostałej części umowy leasingowej, na podstawie której ustala się i ujmuje przychody odsetkowe.

Należności leasingowe denominowane w walutach obcych (inwestycje netto) wycenia się, zgodnie z zapisami zawartymi w umowach leasingowych, po kursie sprzedaży NBP z tabeli NBP datowanej w ostatnim dniu roboczym bezpośrednio poprzedzającym dzień bilansowy.

2.5.5.2. Bezpośrednie koszty początkowe

Początkowe koszty bezpośrednie - krańcowe koszty związane bezpośrednio z procesem negocjowania umów leasingu finansowego oraz działaniami zmierzającymi do zawarcia umowy leasingu, w tym prowizje płatne od zawartych umów leasingowych są odraczane w czasie jako część inwestycji leasingowej netto i są rozliczone za pomocą stopy zwrotu leasingu w okresie leasingu. Koszty te nie obejmują kosztów ogólnozakładowych.

2.5.5.3. Wartość końcowa

Szacowana wartość końcowa stanowi zazwyczaj uzgodnioną przyszłą cenę wykupu środka trwałego przez klienta po zakończeniu okresu leasingu finansowego. Wartość ta jest wyliczana w momencie rozpoczęcia leasingu na podstawie wartości początkowej środka trwałego.

Wartości końcowe są zazwyczaj ustalane na podstawie pewnej kwoty umownej i ujmowane są w pozycji inwestycji leasingowej netto. Odzyskanie wartości końcowej środka trwałego w leasingu jest uzależnione od wypełnienia warunków umowy leasingowej i jej zakończenia.

2.5.5.4. Utrata wartości należności leasingowych

Grupa PCM miesięcznie ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności leasingowych bądź grupy należności leasingowych.

Identyfikacja przesłanek utraty wartości oraz wycena należności leasingowych Grupy PCM dokonywana jest kwartalnie w terminach zapewniających ujęcie wyników wyceny w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PCM, a także w każdym istotnym przypadku zaistnienia zdarzeń mającym wpływ na klasyfikację należności leasingowych bądź ich wycenę. Grupa PCM na koniec każdego miesiąca dokonuje oceny występowania przesłanek utraty wartości składników należności leasingowych.

Identyfikacja pojedynczego zdarzenia wskazującego na utratę wartości może nie być możliwa. Utratę wartości może spowodować efekt kilku zdarzeń. Dlatego też identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o przesłanki ilościowe i jakościowe z uwzględnieniem sytuacji finansowej klienta, jakości współpracy z Grupą PCM oraz jej otoczenia biznesowo-prawnego. Identyfikacja przesłanek utraty wartości dokonywana jest w oparciu o wewnętrzne zasady oceny ryzyka nie wywiązania się klienta z zobowiązań wobec Grupy PCM obejmujące między innymi następujące zdarzenia:

- niedotrzymywanie warunków umowy, niespłacanie lub zaleganie ze spłacaniem odsetek lub należności głównej,
- przyznanie przez Grupę PCM klientowi udogodnienia, którego w normalnych warunkach by nie udzieliła ze względu na trudną sytuację finansową klienta,
- wysoce prawdopodobna upadłość klienta.

W przypadku niedotrzymania warunków umowy lub poprzez zaleganie ze spłacaniem odsetek lub należności głównej, przesłanką utraty wartości w ocenie Grupy PCM jest 90-dniowe opóźnienie spłaty istotnej kwoty zobowiązań. Istotność kwoty jest oceniana zgodnie z obowiązującymi w Spółkach procedurami wewnętrznymi. Warunek jest stosowany przez Grupę PCM wobec wszystkich leasingobiorców.

2.5.5.5. Wyłączenie składników aktywów finansowych z bilansu

Grupa PCM dokonuje wyłączenia składników aktywów finansowych z bilansu wtedy i tylko wtedy, gdy wygasają umowne prawa do przepływów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki wyłączenia z bilansu. W szczególności Grupa PCM dokonuje spisania należności leasingowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji,
- nieskuteczność egzekucji należności Grupy PCM stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego,
- nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce pobytu dłużnika;
- roszczenia uległy przedawnieniu.

2.5.5.6. Ustalenie odpisów aktualizujących

Zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe” Grupa ocenia, czy na datę bilansową istnieją obiektywne dowody na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W zakresie odpisów aktualizujących dla umów leasingu finansowego MSSF 9 bazuje na wyznaczaniu tzw. strat oczekiwanych (expected loss). Sposób rozpoznawania strat oczekiwanych jest od zmiany poziomu ryzyka, która nastąpiła od momentu rozpoznania ekspozycji kredytowej. Zgodnie ze standardem, Grupa wyróżnia trzy podstawowe fazy rozpoznawania strat oczekiwanych:

- Faza 1 – do której klasyfikowane są ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nie nastąpiły istotne zmiany ryzyka kredytowego, rozumiane jako wzrost prawdopodobieństwa przeklasyfikowania do portfela z utratą wartości (faza 3). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty kredytowe są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy.
- Faza 2 – do której klasyfikowane są ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, ale jeszcze nie uprawdopodobniło się zdarzenie niewywiązania się ze zobowiązania. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego okresu trwania ekspozycji kredytowej.
- Faza 3 – do której klasyfikowane są ekspozycje, dla których zmaterializowały się zdarzenia niewykonania zobowiązania (zaistniały przesłanki utraty wartości aktywa leasingowego). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego okresu trwania ekspozycji.

Grupa wypracowała szczegółowe kryteria definicji istotnego wzrostu poziomu ryzyka bazujące na dwóch następujących założeniach: objęcie klienta dedykowanymi działaniami monitoringu umowy leasingowej lub opóźnieniem w spłacie rat leasingowych powyżej 15 dni, połączone z progiem istotności przeterminowania. Dodatkowo, umowy leasingu finansowego podzielone zostały na kilka kategorii ryzyka kredytowego, którym przypisuje się indywidualne wskaźniki PD (probability of default - prawdopodobieństwo, iż w horyzoncie czasowym 12 kolejnych miesięcy umowa leasingu przestanie być spłacana). Oszacowane parametry PD podlegają korekcie z tytułu scenariuszy makroekonomicznych.

Ostatnim kluczowym parametrem modelu kalkulującego oczekiwane straty kredytowe jest współczynnik LGD (loss given default – wyrażona procentowo strata w przypadku zrealizowania się zdarzenia opisanego przez PD), zdyskontowany oraz uwzględniający aktualną efektywność sprzedaży samochodów powindykacyjnych. Wskaźnik ten jest szacowany na podstawie historycznie poniesionych strat kredytowych w perspektywie ostatnich 36 miesięcy poprzedzających moment kalkulacji.

W zakresie odpisów aktualizujących należności z tytułu leasingu operacyjnego, maksymalna wysokość odpisów tożsama jest z wysokością należności bieżących, z pominięciem przyszłych szacowanych przepływów pieniężnych. Podobnie jak w leasingu finansowym, umowy leasingu operacyjnego podzielone zostały na kilka kategorii ryzyka kredytowego, a każdej z nich przypisany został odpowiedni współczynnik PD. W modelu kalkulacji odpisów aktualizujących należności z tytułu leasingu operacyjnego zastosowanie znajduje również zdyskontowany współczynnik LGD oraz jego gradacja w zależności od istotności ryzyka kredytowego dla umów niewypowiedzianych.

2.5.6. Rozpoznawanie przychodów z tytułu sprzedaży poleasingowych środków trwałych

Poleasingowe środki trwałe, po ich przejęciu od leasingobiorców, są przeklasyfikowane do zapasów. Przychody z tytułu sprzedaży zapasów rozpoznawane są w momencie sprzedaży jako przychody ze zbycia przedmiotów poleasingowych. Odpowiadające im koszty są ujmowane w tym samym momencie jako koszty ze zbycia przedmiotów poleasingowych.

2.5.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa PCM ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa PCM dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków

opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa PCM ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa PCM szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

2.5.8. Aktywa finansowe

W lipcu 2014 r. Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała nowy standard MSSF 9 „Instrumenty finansowe” który od 1 stycznia 2018 roku zastąpił obowiązujący wcześniej MSR 39.

MSSF 9 zmienia zasady klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych i wprowadza nowy model utraty wartości aktywów finansowych oparty o oczekiwane straty.

MSSF 9 stosuje jeden rodzaj klasyfikacji dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych, w tym tych, które zawierają wbudowane instrumenty pochodne. Aktywa finansowe klasyfikowane są więc w całości i nie podlegają wydzieleniu.

W związku z zastosowaniem MSSF 9, począwszy od 1 stycznia 2018 roku Grupa PCM klasyfikuje aktywa finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Dwa kryteria określają klasyfikację i wycenę aktywów finansowych:

- Model biznesowy jednostki do zarządzania aktywami finansowymi;
- Charakterystyka umownych przepływów pieniężnych danego składnika aktywów finansowych.

Klasyfikacja w dniu nabycia lub powstania aktywa finansowego w Grupie PCM zależy od przyjętego modelu biznesowego.

Model biznesowy dotyczy sposobu w jakim jednostka zarządza swoimi aktywami finansowymi w celu generowania przepływów pieniężnych – poprzez pozyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub sprzedaż aktywów finansowych.

2.5.9. Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa PCM w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych, to przede wszystkim kontrakty na zamianę stóp procentowych (IRS). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego.

Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

2.5.10. Zapasy

Zapasy obejmują samochody przedleasingowe i poleasingowe, odzyskane przez Grupę PCM w wyniku procesu windykacji lub wskutek zakończenia umowy. Zapasy ujmowane są według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty przygotowania samochodu do sprzedaży.

2.5.11. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

2.5.12. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

2.5.13. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

2.5.14. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa PCM wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa PCM ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa PCM ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice relacyjnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

2.5.15. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie PCM ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa PCM spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

2.5.16. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z przepisami prawa pracownicy Grupy PCM mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa PCM tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez Grupę PCM. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

2.5.17. Płatności w formie akcji

W 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Prime Car Management S.A. podjęło uchwałę o uruchomieniu w Spółce Programu Motywacyjnego dla kluczowych osób zarządzających Spółką („Program Motywacyjny”). Szczegółowy opis Programu znajduje się w notcie 29.3.

W Grupie PCM nie występują inne płatności w formie akcji.

2.5.18. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zysk nie jest dzielony na cele pracownicze i fundusze specjalne.

2.5.19. Podatki

2.5.19.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

2.5.19.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz,
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz,
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, nie zaś natomiast w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Grupa PCM kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny

do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.5.19.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz,
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

2.5.20. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku i za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku został oparty na liczbie akcji spółki Prime Car Management S.A., która na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku wynosiła 11.908.840 akcji.

2.5.21. Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne oraz aktywa niefinansowe w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Ponadto, wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu zostały ujawnione w nocy 31.12.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 - Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Grupa ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Podsumowanie istotnych polityk rachunkowości dotyczących wyceny do wartości godziwej.

Grupa określa zasady i procedury dotyczące zarówno systematycznego wyceniania do wartości godziwej nienotowanych aktywów finansowych jak i wycen jednorazowych. Grupa systematycznie analizuje zmiany wyceny do wartości godziwej oraz główne założenia użyte do wyceny.

Na potrzeby ujawnienia wyników wyceny do wartości godziwej Grupa ustaliła klasy aktywów i zobowiązań na podstawie rodzaju, cech i ryzyka związanego z poszczególnymi składnikami aktywów i zobowiązań oraz poziom hierarchii wartości godziwej, jak opisano powyżej.

2.6. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PCM za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, za wyjątkiem przedstawionych poniżej. Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak poza MSSF 9 nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Grupę:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji – zatwierdzone w UE w dniu 27 lutego 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” – zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych – zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 1 i MSR 28 w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 7 lutego 2018 roku (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe” – zatwierdzona w UE w dniu 28 marca 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później).

Grupa PCM nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz dotychczas nie weszły w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

MSSF 9

W drugim kwartale 2018 roku Grupa dokonała przeglądu metodologii szacowania odpisów aktualizujących zgodnie z MSSF 9. W wyniku przeglądu dokonano doprecyzowania metodologii zarówno dla umów leasingu finansowego jak i operacyjnego.

Głównymi korektami w metodologii szacowania odpisów aktualizujących dla umów leasingu finansowego było wprowadzenie do modelu czynników dyskontowych stosownych współczynników LGD (loss given default) i EAD (exposure at default). Dodatkowo Grupa wprowadziła zasadę 3-miesięcznej karencji dla umów, dla których zmniejszeniu uległo istotne ryzyko kredytowe.

Głównymi korektami w metodologii szacowania odpisów aktualizujących dla umów leasingu operacyjnego było wprowadzenie do modelu czynnika dyskontowego współczynnika LGD (loss given default) oraz jego gradacja w zależności od istotności ryzyka kredytowego dla umów niewypowiedzianych. Dodatkowo w przypadku umów leasingu operacyjnego dokonano zmiany definicji instrumentu finansowego: w obecnie stosowanej metodologii instrument finansowy tożsamy jest z wysokością należności bieżących, z pominięciem przyszłych szacowanych przepływów pieniężnych.

W wyniku zmiany metodologii dokonano również rekalkulacji odpisów aktualizujących na dzień 1 stycznia 2018 roku. Wpływ zmiany wysokości odpisów aktualizacyjnych zgodnie z MSSF 9 odniesiony został w kwotach netto (po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego) na kapitał zapasowy, a ich wysokość została zaprezentowana w poniższej tabeli:

Pozycja	Wartość bilansowa odpisu aktualizującego wg MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku, przed korektą metodologii	Wartość bilansowa odpisu aktualizującego wg MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku, po korekcie metodologii	Różnica
Należności z tytułu leasingu finansowego	(24 252 363,72)	(26 092 656,96)	(1 840 293,24)
Pozostałe należności	(12 048 662,68)	(8 297 122,16)	3 751 540,52
Razem	(36 301 026,40)	(34 389 779,12)	1 911 247,28

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku) ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Kluczowe zmiany zasad w stosunku do MSR 18 regulowane poprzez nowy standard obejmują:

- Przeniesienie kontroli – standard zakłada ujmowanie przychodu dopiero wtedy, gdy klient uzyska kontrolę nad towarem lub usługą i dodatkowo wprowadza wytyczne pozwalające na ustalenie zasadności rozkładania przychodu w czasie lub ujmowania go jednorazowo;
- Zmienne wynagrodzenie – standard zakłada uwzględnienie zmiennych elementów wynagrodzenia w cenie towarów lub usług np. ze względu na wystąpienie kar umownych czy premii od wyników;
- Alokacja ceny transakcyjnej w oparciu o cenę sprzedaży osobnych obowiązków świadczenia – standard wprowadza obowiązek alokacji zapłaty za poszczególne towary lub usługi w przypadku ich sprzedaży w ramach jednej umowy;
- Licencje – standard wprowadza obowiązek ustalania na jaki okres czasu jest przenoszona licencja oraz doprecyzowuje wyliczenie przychodu w przypadku przeniesienia licencji w przedziale czasowym jak i jednorazowo w określonym momencie;

- Wartość pieniądza w czasie – standard zakłada stosowanie korekty ceny transakcyjnej o wartość pieniądza w czasie, chyba że od otrzymania towaru lub usługi do momentu realizacji płatności nie mija więcej niż rok;
- Koszty pozyskania kontraktu – standard wprowadza warunki, które określają czy dany koszt pozyskania kontraktu może być kapitalizowany i amortyzowany równolegle do ujmowania przychodów;
- Ujawnienia – standard wprowadza obowiązek ujawnienia informacji ilościowych i jakościowych dotyczących osądów i ich zmian w zakresie ujęcia przychodów.

Nowy standard nakreśla ramy modelu rozpoznawania przychodu w następujących krokach:

- identyfikacja umowy z klientem
- identyfikacja osobnych obowiązków świadczenia
- ustalenie ceny transakcyjnej
- alokacja ceny do osobnych obowiązków świadczenia
- ujęcie przychodu w momencie gdy spełnione są obowiązki świadczenia.

Grupa PCM świadczy usługi w zakresie leasingu finansowego i operacyjnego, z tego też powodu zdecydowana większość przychodów Grupy podlega pod standard MSR 17 Leasing.

Tym niemniej Grupa przeprowadziła szczegółową analizę wszystkich przychodów biorąc pod uwagę nowy model rozpoznawania przychodów zdefiniowany w MSSF 15.

Grupa nie zidentyfikowała istotnych różnic w rozpoznaniu przychodów objętych nowym standardem pomiędzy wymogami MSR 18 a MSSF 15. W związku z tym wdrożenie MSSF 15 nie ma wpływu na kapitały Grupy.

Grupa PCM zidentyfikowała, że rozpoznawała w szyku rozstawnym przychody i koszty z tytułu polis ubezpieczeniowych dotyczących przedmiotów leasingu, mimo że nie osiąga marży na tej działalności. W związku z powyższym Grupa dokonała korekty prezentacyjnej przychodów i kosztów pomniejszając je o te przychody, które odpowiadały w całości poniesionym kosztom polis. Kwota korekty przychodów i kosztów w 2018 roku wyniosła 94.164.185,82 zł, w 2017 roku było to odpowiednio 78.078.145,15 zł.

3. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 16 „Leasing” – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą - zatwierdzone w UE w dniu 22 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu - zatwierdzone w UE w dniu 13 marca 2019 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach - zatwierdzone w UE w dniu 8 lutego 2019 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa - zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2019 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),

- Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego” - zatwierdzona w UE w dniu 23 października 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PCM zostało sporządzone w oparciu o standardy i interpretacje Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonych przez Unię Europejską.

Zarząd ocenia, że nowe standardy i interpretacje nie będą miały istotnego wpływu na sytuację finansową Grupy PCM ani na wyniki działalności oraz na jej przyszłe sprawozdania finansowe, poza nowym MSSF 9. Wpływ MSSF 9 na przyszłe sprawozdanie finansowe przedstawiony został poniżej.

Zarząd ocenia, że nowe standardy i interpretacje nie będą miały istotnego wpływu na sytuację finansową Grupy ani na wyniki działalności oraz na jej przyszłe sprawozdania finansowe, poza nowym MSSF 16. Wpływ MSSF 16 na przyszłe sprawozdanie finansowe przedstawiony został poniżej.

MSSF 16 „Leasing”

Ogólne skutki wprowadzenia MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 wprowadza nowy model identyfikacji umów leasingu i ich rozliczania w sprawozdaniach finansowych leasingodawców i leasingobiorców. Obowiązuje w odniesieniu do okresów rozliczeniowych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Celem nowego standardu jest ułatwienie porównania sprawozdań finansowych, poprzez zaprezentowanie zarówno leasingu finansowego jak i operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej leasingobiorcy oraz dostarczenie użytkownikom sprawozdania finansowego informacji dotyczących ryzyka związanego z tymi formami leasingu. Odwrotnie niż w przypadku zasad rozliczania leasingu, dotyczących leasingobiorcy, nowy standard kontynuuje wymogi MSR 17 dotyczące leasingodawców.

Grupa zastosowała MSSF 16 po raz pierwszy 1 stycznia 2019 roku. Grupa zdecydowała się na zastosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego (z łącznym efektem pierwszego zastosowania) zgodnie z MSSF 16: C5(b). Wobec tego Grupa nie dokona przekształcenia danych porównawczych.

MSSF 16 wprowadza nową definicję leasingu, jednakże Grupa skorzysta z uproszczenia, dopuszczalnego w okresie przejściowym i nie dokona ponownej oceny, czy wcześniej sklasyfikowane umowy zawierają leasing. Wobec tego definicja leasingu zgodna z MSR 17 i KIMSF 4 będzie nadal obowiązywała w odniesieniu do umów leasingu, zawartych lub zmienionych przed 1 stycznia 2019 roku.

Wpływ na rachunkowość leasingobiorcy

Nowy standard nie wprowadza rozróżnienia między leasingiem finansowym, a operacyjnym w księgach leasingobiorcy i wymaga ujmowania prawa do użytkowania składnika aktywów i zobowiązania z tytułu leasingu w odniesieniu do wszystkich umów, zawartych przez leasingobiorcę, z wyjątkiem leasingu krótkoterminowego i aktywów o niskiej wartości, które są zwolnione z tego wymogu.

W momencie zastosowania MSSF 16 po raz pierwszy, w przypadku umów leasingu zaklasyfikowanych dotychczas jako leasing operacyjny, Grupa ujmuje prawa do użytkowania składników aktywów i zobowiązania z tytułu leasingu w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Metody wyceny, które zostaną zastosowane do tych umów leasingu, wyjaśniono poniżej:

a) zobowiązanie z tytułu leasingu wycenia się w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych przy użyciu krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy w dniu pierwszego zastosowania. Ponadto, Grupa zdecydowała się na zastosowanie następujących uproszczeń, dotyczących wyceny zobowiązań z tytułu leasingu:

- zastosowanie jednej stopy dyskonta do portfela umów leasingowych o zbliżonych cechach;
- wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie, takiej jak w przypadku określenia okresu leasingu, jeżeli umowa przewiduje możliwość przedłużenia lub wypowiedzenia leasingu.

b) prawo do użytkowania składnika aktywów wycenia się metodą w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu, skorygowanej o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, poprzedzającym bezpośrednio datę pierwszego zastosowania. Jednocześnie, zamiast przeprowadzać test na utratę wartości, Grupa skorzysta ze zwolnienia praktycznego i wykorzysta swoją ocenę z 31 grudnia 2018 r., czy dana umowa jest umową wywołującą obciążenia. Ewentualne rezerwy pomniejszą wartość początkową prawa z tytułu użytkowania.

W następnej kolejności Grupa:

- (a) ujmie amortyzację prawa do użytkowania składnika aktywów i koszt odsetek z tytułu zobowiązań z tytułu leasingu w skonsolidowanym sprawozdaniu z wyników;
- (b) podzieli sumę zapłaconych opłat leasingowych na część kapitałową (prezentowaną w ramach działalności finansowej) i odsetki (prezentowane w ramach działalności operacyjnej) w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

W przypadku umów, których okres obowiązywania na dzień 1 stycznia 2019 roku wynosi do 12 miesięcy oraz umów leasingu, dotyczących aktywów niskowartościowych (np. urządzeń wielofunkcyjnych- kserokopiarek, ekspresów do kawy) Grupa zdecydowała się na liniowe ujęcie kosztów leasingu bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku wyników, dopuszczalne zgodnie z przepisami przejściowymi MSSF 16.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa posiadała nieodwołalne zobowiązania z tytułu umów najmu i dzierżawy w kwocie 318,4 tys. zł miesięcznie. Dotyczą one następujących umów: najmu powierzchni biurowych, miejsc postojowych, placów, a także kosztów dzierżawy m.in. aktywów takich jak urządzenia wielofunkcyjne (kserokopiarki, skaner), ekspresy do kawy.

Kwota 308,1 tys. zł miesięcznie z tytułu w/w umów nie dotyczy leasingu krótkoterminowego, ani leasingu aktywów niskowartościowych, wobec czego na dzień 1 stycznia 2019 roku Grupa ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów w kwocie 16.915,8 tys. zł i odpowiadające mu zobowiązanie z tytułu leasingu w kwocie 16.915,8 tys. zł. Szacuje się, że w skali pierwszego roku spowoduje to obniżenie kosztów operacyjnych o kwotę 3.670,5 tys. zł, zwiększenie amortyzacji o kwotę 3.383,2 tys. zł oraz zwiększenie kosztów odsetkowych o kwotę 537,7 tys. zł.

Prognozowany wpływ na wskaźniki finansowe, kowenanty bankowe i inne umowy

Wprowadzona do ksiąg wartość zobowiązania z tytułu leasingu w dniu pierwszego zastosowania, w porównaniu do łącznej wartości zobowiązań wykazywanych przez Grupę stanowi kwotę nieznaczną. Grupa uznaje zatem wpływ na wskaźniki finansowe, kowenanty bankowe i inne umowy za nieistotny.

Wpływ na rachunkowość leasingodawcy

Grupa jako leasingodawca nie przewiduje zmian sposobu dotychczasowego ujawniania informacji w zakresie leasingu.

Istotne subiektywne oceny i szacunki, dokonane na dzień wprowadzenia MSSF 16

Wdrożenie MSSF 16 wymaga subiektywnych ocen przy dokonywaniu szacunków i założeń, mających wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz praw do użytkowania składników aktywów m.in.:

- Grupa przyjęła okres leasingu wynoszący 60 miesięcy dla składników aktywów dotyczących najmu powierzchni biurowych, miejsc postojowych, placów.
- Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy, stosowana przy dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych określona została jako stopa, po której zaciągnęłaby kredyt w dniu pierwszego zastosowania.
- Grupa przyjęła jednakowe zasady amortyzacji dla budynków, miejsc postojowych oraz placów. Amortyzacja liczona jest metodą liniową. Szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów zgodny jest z przyjętym okresem leasingu.

4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

4.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które uważane są za właściwe w danych warunkach. Wartości rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na okresy bieżące jak i przyszłe.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa PCM dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Umowy leasingowe, zgodnie z warunkami których leasingodawca zachowuje istotne ryzyko i pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Umowy leasingowe, zgodnie z warunkami których leasingodawca przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę, zaliczane są do umów leasingu finansowego.

4.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Odroczone w czasie przychody z tytułu opłat serwisowych

Przychody z tytułu opłat serwisowych w okresie trwania umowy leasingowej rozłożone są liniowo, zaś koszty związane z serwisowaniem przedmiotów leasingu nie mają charakteru liniowego. W związku z tym Grupa odracza część przychodów serwisowych z każdej raty serwisowej, zachowując tym samym współmierność kosztów i przychodów serwisowych. Grupa w celu wyznaczenia wartości odroczenia przychodów serwisowych stosuje rozkład logarytmiczny przychodów, bazujący na wskaźniku aktualizowanym w cyklach rocznych.

Utrata wartości należności z tytułu leasingu finansowego oraz leasingu operacyjnego

Grupa PCM ocenia, czy na datę bilansową istnieją obiektywne dowody na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W sytuacji, gdy istnieje obiektywny dowód, że strata z tytułu utraty wartości należności wykazywanych według amortyzowanego kosztu została poniesiona, wielkość straty ustalana jest jako różnica między wartością księgową aktywów a bieżącą wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy zwrotu z aktywów finansowych w początkowym ujęciu.

Ponadto w sytuacji, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości należności z tytułu leasingu operacyjnego, Grupa PCM szacuje prawdopodobieństwo ich nieściągalności.

Szczegółową metodologię odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności z tytułu zawartych przez Grupę PCM umów leasingu przedstawiono w nocie 2.5.5.4.

Wycena świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych i wykazane w bilansie w pozycji *Rezerwy*. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 26.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów zostały oszacowane jako iloczyn ilości dni niewykorzystanego urlopu przez pracowników wg stanu na dzień bilansowy oraz ich wynagrodzenia wraz z narzutami wg stanu na dzień bilansowy i wykazane w bilansie w pozycji *Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów*.

Wartość została przedstawiona w nocie 28.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa PCM rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Grupa PCM wylicza wartość godziwą instrumentów finansowych, które nie są notowane na aktywnym rynku, przy zastosowaniu modeli wyceny, które podlegają niezależnemu sprawdzeniu przed ich zastosowaniem.

Gdzie jest to możliwe, do modeli wprowadzane są wyłącznie dane możliwe do obserwacji, jednakże w pewnych okolicznościach Zarząd musi stosować własny osąd do oszacowania niepewności (takich jak ryzyko kredytowe, zmienności i korelacje rynkowe). Zmiana założeń dotyczących tych czynników może wpłynąć na wycenę godziwą niektórych instrumentów finansowych.

Grupa PCM przyjmuje zasadę, że przy początkowym ujęciu wartością godziwą instrumentu pochodnego jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty) chyba, że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu. Po ich początkowym ujęciu instrumenty pochodne są następnie wyceniane w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą ponoszone przy ich sprzedaży. Wycena bilansowa instrumentu pochodnego dokonywana jest na podstawie aktualnych projekcji i analiz rynkowych, dotyczących przewidywanego poziomu stopy procentowej.

Głównym elementem instrumentów finansowych są należności z tyt. leasingu finansowego wyceniane według amortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Na potrzeby ujawnienia zgodnie z MSSF 7 wartość godziwa tego instrumentu została skalkulowana poprzez zdyskontowanie przyszłych przepływów finansowych związanych z aktywnymi na dzień bilansowy umowami leasingu finansowego. Zastosowana stopa dyskonta jest równa stopie procentowej umów leasingu finansowego zawieranych w okresie 1 miesiąca poprzedzającego datę bilansową.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych oraz wartości końcowej. Grupa PCM corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość końcowa

W umowach leasingu finansowego szacowana wartość końcowa stanowi zazwyczaj uzgodnioną przyszłą cenę wykupu pojazdu przez klienta po zakończeniu okresu leasingu. Wartości końcowe ustalane są na podstawie wartości początkowej przedmiotu leasingu oraz pewnej kwoty umownej, wynikającej z zapisów danej umowy leasingu finansowego i ujmowane są w pozycji należności z tytułu leasingu finansowego. Odzyskanie wartości końcowej przedmiotu leasingu uzależnione jest od wypełnienia warunków umowy leasingowej i jej zakończenia. Wartość końcowa w leasingu finansowym może zawierać się w przedziale od minimum określonego w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych jako wartość hipotetyczna wartość netto (art.17 a.6), a maksimum określonym na poziomie oszacowanej przez Grupę PCM (w dacie zawarcia umowy leasingu) wartości rynkowej pojazdu na datę zakończenia umowy leasingu.

W 2018 roku Grupa dostosowała politykę rachunkowości w zakresie wyceny wartości końcowej umów leasingu finansowego. Szczegółowy opis dokonanych zmian szacunków znajduje się w nocie 7.

W umowach leasingu operacyjnego, wartość końcowa stanowi oszacowaną przez Grupę PCM (w dacie zawarcia umowy leasingu) wartość rynkową pojazdu na datę zakończenia umowy leasingu.

Wartości końcowe pojazdów, będących przedmiotem leasingu ustalane są na podstawie bieżących i przyszłych wycen, dokonywanych przez niezależne podmioty zewnętrzne, notowań rynkowych obserwowanych przez Grupę PCM oraz szacunków Grupy PCM, popartych kilkunastoletnim doświadczeniem na rynku usług leasingu. Grupa PCM dokonuje nie rzadziej niż co roku weryfikacji ustalonych wycen wartości końcowej, a skutki zmian wyceny wpływają na wysokość odpisów amortyzacyjnych w kolejnych latach trwania umowy leasingu operacyjnego.

Okresowe wyceny wartości rezydualnych opierają się o wartości nie większe niż średnia z wycen detalicznej i hurtowej niezależnego operatora „Eurotax”.

Tworzenie rezerw na zobowiązania

Grupa PCM tworzy rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności na straty z transakcji gospodarczych w toku.

Rezerwy zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub zależnie od okoliczności, z którymi te zobowiązania się wiążą.

Głównym elementem rezerw na zobowiązania była rezerwa na potencjalne zobowiązanie z tytułu podatku VAT, związana z rozpoczęciem negocjowania przez organa skarbowe prawidłowości refakturowania usług ubezpieczeniowych ze stawką VAT zwolniony. Rezerwa ta była szacowana, jako różnica pomiędzy potencjalnym zobowiązaniem Grupy PCM z w/w tytułu wraz z odsetkami a uprawdopodobnioną kwotą do odzyskania od leasingobiorców i innych źródeł.

Szczegółowe informacje na temat rezerw na zobowiązania zostały zawarte w notcie 26.

5. Lista podmiotów objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Prime Car Management S.A. zawiera sprawozdania finansowe następujących podmiotów:

<i>Nazwa Spółki</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Kraj</i>	<i>Udział jednostki dominującej w Spółce</i>
Prime Car Management S.A.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Polska	<i>Jednostka dominująca</i>
Futura Leasing S.A.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Polska	100%
Masterlease Sp. z o. o.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Polska	100%
MasterRent24 Sp. z o. o.	80-308 Gdańsk, ul. Polanki 4	Polska	100%

6. Zmiany prezentacji aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów

Zasady rachunkowości przyjęte do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są jednolite we wszystkich zaprezentowanych okresach porównawczych.

W związku z wdrożeniem w Grupie od 1 stycznia 2018 roku nowego MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” Grupa dokonała zmian prezentacji przychodów i kosztów ubezpieczeń. Szczegółowy wpływ zmiany został przedstawiiony w notcie 2.6.

7. Zmiany szacunków

Zmiana szacunków w zakresie odpisów aktualizujących wartości końcowe leasingu finansowego

Grupa dokonała przeglądu portfela leasingu finansowego pod kątem ryzyka wartości rezydualnej i pewności, że klient po zakończeniu umowy leasingu zrealizuje prawo wykupu przedmiotu umowy.

Dla umów leasingu finansowego, które zostały zidentyfikowane jako obciążone ryzykiem wartości rezydualnej, Grupa dokonała porównania wartości rezydualnej wynikającej z umowy z szacowaną wartością ustaloną w oparciu o ceny

Eurotax hurt. Zgodnie z punktem 41 MSR 17 Leasing, Grupa zweryfikowała w ten sposób szacunkowe niegwarantowane wartości końcowe przyjęte do wyliczenia wartości inwestycji leasingowej brutto. Dla 1.820 umów, w których szacunkowa niegwarantowana wartość końcowa na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła mniej niż szacowana wartość sprzedaży ustalona w oparciu o ceny Eurotax hurt, Grupa rozpoznała odpis z tytułu utraty wartości.

W/w zmiana skutkowała obniżeniem wyniku finansowego netto Grupy o kwotę 5.636.363,13 zł.

8. Działalność zaniechana

W okresie sprawozdawczym nie zaniechano działalności.

9. Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych, działalność Grupy Prime Car Management S.A. nie jest podzielona na segmenty świadczonych usług. Sytuacja finansowa Grupy PCM analizowana jest przez Zarząd zgodnie z prezentacją zawartą w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Działalność geograficzna Grupy PCM

Grupa PCM oferowała swoje usługi w latach 2017-2018 jedynie na terytorium Polski.

10. Sezonowość i cykliczność

W okresie sprawozdawczym w działalności Grupy Prime Car Management S.A. nie wystąpiła istotna dla świadczonych usług sezonowość i cykliczność.

11. Zdarzenia mające istotny wpływ na działalność Grupy PCM

11.1. Wyjaśnienie istotnych zmian w okresach sprawozdawczych

- a) Wzrost poziomu należności z tytułu leasingu finansowego z poziomu 985.479.075,45 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku do poziomu 1.002 923.074,90 zł na dzień 31 grudnia 2018 roku spowodowany był wzrostem floty samochodów oddanych Klientom w leasing finansowy,
- b) Wzrost wartości środków trwałych, a w szczególności aktywów z tytułu leasingu operacyjnego, z 703.514.570,53 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku do poziomu 857.659.684,14 zł na dzień 31 grudnia 2018 roku spowodowany był wzrostem floty samochodów oddanych klientom w leasing operacyjny;
- c) Wzrost zobowiązań z tytułu Obligacji, pożyczek i kredytów i innych zobowiązań finansowych z 1.468.854.930,80 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku do poziomu 1.642.844.761,84 zł na dzień 31 grudnia 2018 roku spowodowany wzrostem poziomu finansowania zewnętrznego Grupy, podążającego za rosnącymi nakładami na aktywa leasingowe Grupy;
- d) Wzrost zapasów z poziomu 86.979.977,49 zł na dzień 31 grudnia 2017 roku do poziomu 94.816.986,86 zł na dzień 31 grudnia 2018 roku spowodowany był większą ilością samochodów pokontraktowych znajdujących się na zapasach,
- e) Wzrost Rozliczeń międzyokresowych biernych i przychodów przyszłych okresów z poziomu 26.693.565,68 zł w 2017 roku do poziomu 44.685.206,57 zł w 2018 roku spowodowany był wzrostem odroczonego przychodu odsetkowego, rozliczanych na okres trwania umów leasingu.

11.2. Zgromadzenie obligatariuszy

W dniu 22 sierpnia 2018 roku Zarząd Emitenta zwołał na dzień 17 września 2018 roku Zgromadzenie Obligatariuszy Obligacji Serii 1/2017 (raport bieżący nr 36/2018 z dnia 22 sierpnia 2018 roku). Intencją Zarządu było doprowadzenie do zaktualizowania ścieżki wzrostu wartości Wskaźnika Zadłużenia Grupy Kapitałowej (Kapitały Własne) zdefiniowanego w p. 13.3.9 WEO. Aktualizacja miała zapewnić uspoźnienie wartości tego wskaźnika z wartościami analogicznych wskaźników w istniejących umowach kredytowych Spółki. Intencją nie było dokonywanie

zmiany wartości docelowego poziomu tego wskaźnika ustalonego pierwotnie w WEO. Potrzeba aktualizacji wynikała z większej niż zakładana dynamiki wzrostu wartości zawartych kontraktów leasingowych z podobną perspektywą w nadchodzących okresach i jednocześnie niższego niż zakładano tempa wzrostu kapitału własnego Spółki.

W dniu 17 września 2018 roku odbyło się w/w Zgromadzenie, które podjęło uchwałę zgodną z propozycją Zarządu (raport bieżący nr 37/2018 z dnia 17 września 2018 roku).

Na mocy ww. uchwały Zgromadzenie Obligatariuszy postanowiło, że wystąpienie przypadków przekroczenia przez Emitenta Wskaźnika Zadłużenia Grupy Kapitałowej (Kapitały Własne) w Dacie Obliczenia przypadającej na dzień: (i) 30 września 2018 roku, (ii) 31 grudnia 2018 roku, (iii) 31 marca 2019 roku, (iv) 30 czerwca 2019 roku oraz (v) 30 września 2019 roku, nie będzie uprawniało Obligatariuszy do skorzystania z Opcji Wcześniejszego Wykupu pod warunkiem, że wskaźnik ten na każdą z ww. dat nie będzie wyższy niż 4,0.

Ww. uchwała jest wiążąca względem wszystkich Obligatariuszy, również tych, którzy nie uczestniczyli w Zgromadzeniu Obligatariuszy, głosowali przeciwko tej uchwale lub nabyli Obligacje po dniu podjęcia tej uchwały.

11.3. Przegląd opcji strategicznych

W dniu 26 września 2018 roku Zarząd Grupy Prime Car Management S.A. podjął decyzję o rozpoczęciu przeglądu opcji strategicznych wspierających dalszy rozwój działalności Grupy. O w/w decyzji poinformował w tym samym dniu raportem bieżącym nr 38/2018.

Przegląd miał na celu wybór najkorzystniejszego sposobu realizacji długoterminowego celu Grupy, którym jest wzrost jej wartości z perspektywy akcjonariuszy poprzez zbudowanie wiodącej pozycji rynkowej w Polsce w obszarze finansowania i serwisowania samochodów, wykorzystując do tego wzrost organiczny lub akwizycje.

Proces podzielono na dwa etapy:

- Analiza aktualności przyjętej strategii rynkowej,
- Rozważenie różnych opcji strategicznych, w szczególności pozyskanie dla Grupy partnera finansowego lub strategicznego, dokonanie transakcji o innej strukturze, jak również opcje nie obejmujące powyższych działań.

W ocenie Zarządu rezultatem pierwszej części projektu przeglądu opcji, który polegał na weryfikacji przyjętej strategii, Grupa uzyskała potwierdzenie, że nakreślone w 2016 roku kierunki strategiczne są prawidłowe, a realizowane projekty strategiczne (Master1.pl, MasterBenefit i MasterRent24) są synergiczne i właściwie adresują trendy rynkowe.

Efektem drugiego etapu przeglądu, polegającego na aktywnym poszukiwaniu inwestorów finansowych lub strategicznych był intensywny proces badania Grupy (Due dilligence) w styczniu i lutym 2019 roku przez podmioty, które złożyły oferty wstępne lub ogłosiły wezwania na akcje Emitenta.

Podmioty, które ogłosiły wezwania na akcje Emitenta:

- PKO Leasing,
- Hitachi Capital Polska,
- Pollen Street Capital III.

W wyniku nieziszczenia się warunków wezwań, na dzień publikacji niniejszego raportu z zamiaru nabycia akcji zrezygnował PKO Leasing (maksymalna cena za akcję w wezwaniu to 23,00 zł) oraz Hitachi Capital Polska (maksymalna cena za akcję w wezwaniu to 22,25 zł). Jedynym podmiotem, który w chwili obecnej – tj. od 13 marca do 15 kwietnia 2019 roku, przyjmuje zapisy na akcje Emitenta jest Pollen Street Capital III; cena za jedną akcję w wezwaniu tego podmiotu to 23,25 zł.

Efektem procesu przeglądu opcji strategicznych może być przejęcie kontroli nad Grupą. Zgodnie z zawartymi przez Grupę umowami kredytowymi banki finansujące mają prawo do wypowiedzenia umów kredytowych w przypadku przejścia kontroli nad Grupą.

Zarząd jest w trakcie rozmów, których celem jest uzyskanie zgody banków na odstąpienie od skorzystania z ich prawa do rozwiązania lub zmiany trwających umów w przypadku zmiany kontroli nad Grupą.

Szczegółowe informacje o warunkach umów kredytowych zawiera nota 24.

12. Przychody i koszty

12.1. Przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Przychody odsetkowe z rat umowy leasingu operacyjnego	38 934 336,35	30 561 564,94
Przychody kapitałowe z rat umowy leasingu operacyjnego	124 358 385,33	112 210 365,89
Przychody z tytułu działalności short term rental MR24*	6 249 854,66	770 486,46
Razem przychody z tytułu leasingu oraz opłat dodatkowych	169 542 576,34	143 542 417,29

*Nowa działalność spółki MasterRent24 Sp. z o.o. od połowy 2017 roku, Kwota przychodów została pomniejszona o koszty finansowania.

12.2. Przychody z tytułu prowizji i opłat

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Usługi serwisowe	111 310 836,10	99 757 668,68
Ubezpieczenia	84 155 131,83	73 133 517,41
Windykacja i monitoring	5 029 483,57	4 123 615,21
Prowizje od warsztatów	7 113 485,67	6 402 544,35
Pozostałe przychody	2 983 369,33	3 791 682,46
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	210 592 306,50	187 209 028,11

*zmiana (obniżenie) przychodów z tytułu ubezpieczeń w 2017 roku w kwocie 78.078.145,15 zł spowodowana jest skompensowaniem przychodów i kosztów ubezpieczeń o wartość przychodów odpowiadających w pełni kosztom ubezpieczenia przedmiotów leasingu

<i>Przychody z tytułu opłat i prowizji - Ubezpieczenia</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Przed zmianą prezentacji	178 319 317,65	151 211 662,56
Korekta prezentacji	(94 164 185,82)	(78 078 145,15)
Po zmianie prezentacji	84 155 131,83	73 133 517,41

12.3. Przychody odsetkowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Odsetki z tytułu leasingu finansowego	59 169 425,25	51 924 990,41
Noty odsetkowe od nieterminowych płatności	944 225,28	847 492,45
Razem przychody odsetkowe	60 113 650,53	52 772 482,86

12.4. Pozostałe przychody finansowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	65 888,86	112 484,06
Razem pozostałe przychody finansowe	65 888,86	112 484,06

12.5. Pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Przychody ze sprzedaży samochodów poleasingowych	175 855 119,55	131 793 246,86
Przychody dodatkowe z wypowiedzianych umów leasingu	1 624 066,47	1 746 180,32
Pozostałe	3 959 869,15	3 995 715,92
Razem pozostałe przychody operacyjne i przychody ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	181 439 055,17	137 535 143,10

12.6. Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Koszty serwisowe	73 479 728,05	62 793 937,18
Koszty ubezpieczeń*	79 993 714,56	67 259 080,06
Koszty opon	12 722 604,83	11 794 230,20
Koszty samochodów zastępczych	3 439 448,50	1 828 744,53
Koszty zawarcia umowy	2 713 765,25	2 459 257,12
Koszty windykacji	1 752 391,28	1 545 966,28
Pozostałe koszty	0,00	2 755,59
Razem koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu	174 101 652,47	147 683 970,96

*zmiana (obniżenie) kosztów ubezpieczeń w 2017 roku w kwocie 78.078.145,15 zł spowodowana jest skompensowaniem przychodów i kosztów ubezpieczeń o wartość przychodów odpowiadających w pełni kosztom ubezpieczenia przedmiotów leasingu

<i>Koszty napraw i serwisów przedmiotów leasingu - Koszty ubezpieczeń</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Przed zmianą prezentacji	174 157 900,38	145 337 225,21
Korekta prezentacji	(94 164 185,82)	(78 078 145,15)
Po zmianie prezentacji	79 993 714,56	67 259 080,06

12.7. Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	126 442 957,33	114 142 852,61
Odpis z tytułu okresowych wycen wartości rezydualnych	5 399 157,11	(4 785 956,56)
Amortyzacja kosztów zawarcia kontraktu	3 707 661,28	2 018 530,88
Razem amortyzacja przedmiotów leasingu operacyjnego	135 549 775,72	111 375 426,93

12.8. Koszty ogólnego zarządu

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Usługi obce*	29 569 972,93	22 309 707,63
Wynagrodzenia	18 406 613,55	17 181 340,34
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	3 093 954,46	2 568 209,75
Amortyzacja środków trwałych własnych	1 544 111,94	2 229 315,31
Pozostałe koszty	156 935,15	141 074,57
Koszty ogólnego zarządu, razem	52 771 588,03	44 429 647,60

* Usługi obce stanowią grupę kosztów pośrednich obejmującą przede wszystkim: usługi doradcze, audytorskie, koszty marketingu, wynajem i utrzymanie siedziby i oddziałów Grupy PCM, koszty IT oraz koszty pocztowe. Wzrost wartości w roku 2018 spowodowany jest m.in. ponoszonymi kosztami rozwoju projektów Master1 i MasterRent24 oraz przeglądu opcji strategicznych.

12.9. Koszty odsetkowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Odsetki od obligacji	9 417 502,37	244 812,29
Odsetki od kredytów	48 255 932,03	45 686 931,34
Oplaty administracyjne dotyczące obsługi finansowania	1 719 308,22	1 962 624,73
Odsetki od pozostałych zobowiązań	2 614,23	964,13
Koszty odsetkowe, razem	59 395 356,85	47 895 332,49

12.10. Pozostałe koszty finansowe

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Spisane w straty należności z tytułu leasingu finansowego	1 959 758,91	2 165 079,62
Utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości z tytułu leasingu finansowego	11 419 156,78*	1 004 317,94
Różnice kursowe	61 281,63	12 824,71
Pozostałe koszty finansowe, razem	13 440 197,32	3 182 222,27

* w tym odpis aktualizujący z tytułu wyceny wartości końcowych w leasingu finansowym w kwocie 6.958.473,00 zł. Szczegółowy opis znajduje się w notcie 7.

12.11. Pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia niefinansowych aktywów trwałych

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Koszty remarketingu (sprzedaż samochodów poleasingowych)	178 748 108,53	118 117 054,68
Utworzenie odpisów aktualizujących dotyczących należności z tytułu leasingu operacyjnego	2 377 549,24	1 671 237,96
Spisane w straty należności z tytułu leasingu operacyjnego	0,00	41 048,58
Zawiązanie rezerwy emerytalnej	11 432,00	32 299,00
Zawiązanie rezerwy na badanie sprawozdań	196 165,40	0,00
Utworzenie odpisów aktualizujących dotyczących należności nieleasingowych	350 914,36	212 511,00
Pozostałe koszty	2 201 741,54	580 221,93
Pozostałe koszty operacyjne i koszty zbycia niefinansowych aktywów trwałych, razem	183 885 911,07	120 654 373,15

13. Podatek dochodowy

13.1. Obciążenie podatkowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Podatek bieżący	(10 814 360,00)	(16 305 815,00)
Podatek odroczony	9 121 475,97	6 121 480,35
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	(1 692 884,03)	(10 184 334,65)

13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym według efektywnej stawki podatkowej Grupy Prime Car Management S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Zysk / strata brutto	2 608 995,94	45 950 582,02
Stawka podatku dochodowego w %	19%	19%
Podatek dochodowy, jaki zostałby skalkulowany jako iloczyn wyniku brutto Grupy PCM i stawki podatku dochodowego	(495 709,23)	(8 730 610,58)
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego bieżącego i odroczonego wg sprawozdania	(1 692 884,03)	(10 184 334,66)
Różnice pomiędzy podatkiem dochodowym skalkulowanym wg stawki wskazanej w tabeli powyżej, a podatkiem dochodowym wykazanym w rachunku zysków i strat, w tym:	(1 197 174,80)	(1 453 724,08)
<i>amortyzacja samochodów powyżej 20.000 EUR</i>	(657 225,65)	(486 885,24)
<i>koszty polis dla samochodów osobowych powyżej 20.000 EUR</i>	(226 740,63)	(303 217,57)
<i>umorzenie należności</i>	(298 474,27)	(390 345,23)
<i>koszty administracyjne nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów</i>	(115 957,02)	(121 531,54)
<i>pozostałe</i>	101 222,77	(151 744,49)
Podatek dochodowy wykazany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	(1 692 884,03)	(10 184 334,66)

13.3. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej		Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	
	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku
Nadwyżka wartości podatkowej inwestycji leasingowych oraz środków trwałych nad wartością bilansową netto środków trwałych	47 369 144,45	45 716 029,23	1 653 115,22	3 613 938,40
Odpis aktualizujący na należności	9 210 901,80	4 581 797,07	4 629 104,73	479 365,78
Rozliczenia międzyokresowe	4 732 957,39	431 916,86	4 301 040,53	2 173 837,02
Odszkodowania	(684 119,82)	(829 149,42)	145 029,60	(307 373,64)
Wycena zobowiązań finansowych	(187 848,59)	(127 745,14)	(60 103,45)	(99 458,53)
Rezerwy	242 314,71	33 877,10	208 437,61	(145 275,99)
Nierozliczona strata podatkowa	5 766 595,57	5 766 595,57	0,00	0,00
Aktywo z tytułu straty MR24	635 353,79	256 715,15	378 638,64	256 715,15
Pozostałe	0,00	149 732,15	(149 732,15)	149 732,15
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	67 085 299,30	55 979 768,57	11 105 530,73	6 121 480,34
Korekta BO 2018 r. z tytułu MSSF 9*		1 984 054,76	(1 984 054,76)	
Aktywo z tytułu podatku odroczonego po korekcie	67 085 299,30	57 963 823,33	9 121 475,97	6 121 480,34

* Łączna wartość wpływu wdrożenia MSSF 9 w Grupie w kwocie (10.442.393,45) zł oraz wynikający z wdrożenia MSSF 9 efekt podatku odroczonego w postaci wzrostu aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 1.984.054,76 zł pomniejszyły z dniem 1 stycznia 2018 r. saldo zysków zatrzymanych w kwocie (8.458.338,69) zł.

Grupa okresowo monitoruje wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego. Biorąc pod uwagę strukturę aktywa, szczególnie przegładowi podlega „Nadwyżka wartości podatkowej inwestycji leasingowych oraz środków trwałych nad wartością bilansową netto środków trwałych”.

Grupa weryfikuje szczegółowe źródła aktywa z tytułu podatku odroczonego analizując strukturę aktywów leasingowych oraz bada stosunek tej pozycji do poziomu aktywów leasingowych. W razie konieczności podejmowane są działania korygujące, m.in. w zakresie modyfikacji polityki amortyzacji podatkowej przedmiotów leasingu, w celu ograniczenia nadmiernego przyrostu aktywa z tytułu podatku odroczonego, które mają na celu ograniczenie nadmiernego przyrostu aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz ograniczenie ryzyka braku możliwości pokrycia aktywa z przyszłych wyników podatkowych Grupy.

Grupa szacuje, że przyszłe kwoty do opodatkowania powinny być wystarczające do pokrycia różnic przejściowych.

14. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Nazwa Akcjonariusza	Kwota wypłaconej dywidendy	Data wypłaty	Dywidenda za rok
Akcjonariusze	28 104 862,40	2017-07-21	2016
Akcjonariusze	65 498 620,00	2016-11-30	2015
Akcjonariusze	62 640 498,40	2015-04-29	2014
Fleet Holdings S.A.	26 053 426,66	2014-04-23	2013
Fleet Holdings S.A.	4 500 000,00	2013-07-17	2012

Spółka Prime Car Management S.A. wypłaciła dywidendy:

- w roku 2017 za rok 2016 w kwocie 28 104 862,40 zł dla uprawnionych Akcjonariuszy Spółki,
- w roku 2016 za rok 2015 w kwocie 65 498 620,00 zł dla uprawnionych Akcjonariuszy Spółki,

- w roku 2015 za rok 2014 w kwocie 62 640 498,40 zł dla uprawnionych Akcjonariuszy Spółki,
- w roku 2014 za rok 2013 w kwocie 26 053 426,66 zł dla Fleet Holdings S.A.,
- w roku 2013 za rok 2012 w kwocie 4 500 000,00 zł dla Fleet Holdings S.A..

W Spółce obowiązuje zaktualizowana polityka dywidendowa ogłoszona raportem bieżącym nr 19/2018 z dnia 2 czerwca 2018 roku. Zgodnie z nią zamiarem Zarządu jest rekomendowanie w przyszłości Walnemu Zgromadzeniu, przy uwzględnieniu odpowiedniego poziomu płynności Grupy Kapitałowej Spółki oraz kapitału niezbędnego do rozwoju jej działalności, wypłaty dywidendy z zysków osiągniętych w latach 2018-2020 w kwocie od 1,00 PLN do 2,00 PLN na akcję.

W dniu 29 czerwca 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Emitenta podjęło uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy warunkowej w wysokości 11.908.840,00 zł (słownie: jedenaście milionów dziewięćset osiem tysięcy osiemset czterdzieści złotych 00/100), tj. 1,00 (słownie: jeden złoty 00/100) na jedną akcję, oraz przeznaczeniu pozostałej części zysku w kwocie 25.420.518,04 zł (słownie: dwadzieścia pięć milionów czterysta dwadzieścia tysięcy pięćset osiemnaście złotych 04/100) na kapitał zapasowy Spółki.

Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 11.908.840 (słownie: jedenaście milionów dziewięćset osiem tysięcy osiemset czterdzieści) sztuk.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki ustaliło dzień dywidendy na dzień 29 września 2018 r., a termin wypłaty dywidendy na dzień 20 grudnia 2018 roku.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki ustaliło, że wypłata dywidendy na warunkach opisanych powyżej nastąpi pod warunkiem, że wartość wskaźnika Zadłużenia Grupy Kapitałowej (Kapitały Własne), zdefiniowanego jako Zadłużenie Grupy Kapitałowej przez Kapitały Własne Grupy, wyliczonego przez Spółkę w oparciu o Kwartalny Raport Finansowy Prime Car Management S.A. za trzeci kwartał 2018 r., będzie niższa o co najmniej 0,2 od najniższej wartości analogicznego wskaźnika Zadłużenia Grupy Kapitałowej (Kapitały Własne) przewidzianego w jakiejkolwiek funkcjonującej umowie o finansowanie zawartej przez Spółkę („Spełnienie Warunku Dywidendy”), a wyliczenie wskaźnika nastąpi w terminie do dnia 8 listopada 2018 roku (włącznie). W przypadku braku Spełnienia Warunku Dywidendy, zysk netto osiągnięty w roku obrotowym 2017 w wysokości 37.329.358,04 zł zostanie przekazany w całości na kapitał zapasowy Spółki.

W dniu 29 września 2018 roku Zarząd podjął uchwałę w sprawie stwierdzenia braku Spełnienia Warunku Dywidendy (w rozumieniu ww. Uchwały Nr 8 ZWZ Emitenta), o czym poinformował w raporcie bieżącym nr 39/2018.

Podstawą dla stwierdzenia braku Spełnienia Warunku Dywidendy były dokonane przez Emitenta wyliczenia przewidywanej wartości wskaźnika Zadłużenia Grupy Kapitałowej (Kapitały Własne) zdefiniowanego jako Zadłużenie Grupy Kapitałowej przez Kapitały Własne Grupy za trzeci kwartał 2018 r. Ostateczna wartość ww. wskaźnika, skalkulowana w oparciu o niniejszy Kwartalny Raport Finansowy Prime Car Management S.A. za trzeci kwartał 2018 r., kształtuje się na poziomie 3,65. Spełnienie warunku określonego w w/w Uchwale Nr 8 ZWZ Emitenta miałyby miejsce, gdyby w/w wskaźnik osiągnął poziom nie wyższy niż 3,3.

Zarząd Emitenta poinformował jednocześnie, że w związku z brakiem stwierdzenia Spełnienia Warunku Dywidendy nie nastąpi wypłata dywidendy z zysku netto osiągniętego przez Spółkę w roku obrotowym 2017, a cały zysk netto osiągnięty w ww. okresie w wysokości 37.329.358,04 zł został przekazany na kapitał zapasowy Spółki.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie została podjęta decyzja o propozycji podziału zysku za 2018 rok.

Zarząd Emitenta będzie wnioskował o przeznaczenie zysku za rok 2018 w całości na kapitał zapasowy Spółki.

15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa PCM tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa PCM skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Grupy PCM zgodnie z MSSF.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Stan na koniec poprzedniego okresu	50 400,16	32 151,33
Pożyczki udzielone pracownikom	64 000,00	12 000,00
Imprezy integracyjne	0,00	0,00
Pozostałe wydatki	131 363,57	148 976,77
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	198 005,22	179 225,60
Zobowiązania z tytułu Funduszu	53 041,81	50 400,16
Środki na rachunku bankowym	0,00	0,00
(Do zwrotu)/do przekazania na rachunek Funduszu	53 041,81	50 400,16
Saldo po skompensowaniu	0,00	0,00

16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy PCM na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2018 roku jest zbliżona do ich wartości bilansowej, która wynosi 1.739.962,35 zł (31 grudnia 2017 roku: 2.148.935,10 zł).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły środki pieniężne o ograniczonej możliwości wykorzystania przez Grupę PCM.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Środki pieniężne w banku w PLN	1 705 069,74	2 109 323,14
Środki pieniężne w kasie w PLN	34 892,61	39 611,96
Razem	1 739 962,35	2 148 935,10

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu rzeczowych aktywów trwałych

	<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku</i>
Zmiana bilansowa	(155 528 839,55)	(69 685 761,28)
Amortyzacja	(137 093 887,66)	(113 604 742,24)
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych (użytkowanych na potrzeby własne)	(690 604,22)	(685 350,67)
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych (użytkowanych na potrzeby własne)	1 155 102,04	1 112 156,09
Zmiana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(292 158 229,39)	(182 863 698,10)

Zwiększenie/(zmniejszenie) wyceny zobowiązań finansowych

	<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku</i>
Zmiana bilansowa stanu obligacji, pożyczek i kredytów	173 989 831,04	249 038 552,41
Zmiana bilansowa wyceny instrumentów pochodnych	513 589,34	415 177,06
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/ kredytów i emisji obligacji	(848 363 606,81)	(1 026 650 872,75)
Spłata pożyczek/ kredytów	673 553 601,14	776 669 985,81
Zmiana wyceny zobowiązań finansowych w sprawozdaniu przepływów pieniężnych	(306 585,29)	(527 157,47)

17. Leasing

17.1. Należności z tytułu leasingu operacyjnego

Warunki zawieranych przez Grupę PCM umów leasingu operacyjnego są następujące:

- finansowanie obejmuje okres od 6 do 60 miesięcy, z łącznym limitem przebiegu w czasie trwania umowy do 200.000 km (pojazdy osobowe), lub 300.000 km (pojazdy ciężarowe),
- przedmiotem leasingu mogą być wyłącznie środki transportu,
- gwarantowana pełna obsługa serwisowa, obejmująca opcyjnie m.in. przeglądy techniczne, naprawy gwarancyjne i pogwarancyjne, wymiany opon, samochód zastępczy,
- możliwość przedłużenia umowy po zakończeniu pierwotnego okresu umowy,
- w części umów klient ma prawo pierwokupu przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy po cenie rynkowej,
- w przypadku zastosowania stopy zmiennej w umowie, opłaty mogą ulec zmianie w wyniku podwyżki stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe należności netto z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
do 1 roku	131 776 587,39	117 154 404,07
w okresie od 1 do 5 lat	128 116 261,41	110 142 832,89
Powyżej 5 lat	0,00	0,00
Razem	259 892 848,80	227 297 236,96

17.2. Należności z tytułu umów leasingu finansowego

Warunki zawieranych przez Grupę PCM umów leasingu finansowego są następujące:

- umowa jest zawarta na czas oznaczony,
- przedmiotem leasingu mogą być środki transportu i nieruchomości,
- korzystający ma prawo wykupu (przeniesienia własności) przedmiotu leasingu za kwotę określoną w umowie po zakończeniu umowy, niższą od ceny rynkowej,
- okres leasingu odpowiada w przeważającej części okresowi ekonomicznej użyteczności przedmiotu leasingu,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy na dodatkowy okres lub zawarcia nowej umowy na warunkach rynkowych,
- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,
- leasingobiorca za dodatkową opłatą może skorzystać z obsługi serwisowej przedmiotu leasingu.

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie kwoty należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego z wartością bieżącą minimalnych opłat leasingowych należnych na dany dzień bilansowy.

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Wartość brutto należności z tytułu leasingu finansowego powiększona o niezapadłe odsetki	1 138 800 327,81	1 111 966 078,47
Niezapadłe odsetki	105 294 380,17	109 129 282,37
Wartość brutto należności z tytułu leasingu finansowego	1 033 505 947,64	1 002 836 796,10
Odpis z tytułu utraty wartości	(30 582 872,74)	(17 357 720,65)
Wartość bilansowa (netto) należności z tytułu leasingu finansowego	1 002 923 074,90	985 479 075,45
Należności zaklasyfikowane do fazy I	924 689 291,18	887 610 744,72
Odpis aktualizujący	(6 361 223,01)	(6 448 729,00)
Należności zaklasyfikowane do fazy II	83 018 585,58	69 115 141,24
Odpis aktualizujący	(4 225 830,84)	(3 011 495,24)
Należności zaklasyfikowane do fazy III	25 798 070,88	24 721 650,27
Odpis aktualizujący	(19 995 818,89)	(16 632 432,72)
Razem należności brutto	1 033 505 947,64	1 002 836 796,10
Razem odpis	(30 582 872,74)	(26 092 656,96)

Wiekowanie należności przeterminowanych nie objętych odpisem na dzień bilansowy:

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
W okresie od 0 do 30 dni	5 126 648,65	2 475 596,43
W okresie od 31 do 60 dni	290 354,99	356 504,36
W okresie od 61 do 90 dni	76 534,43	354 941,88
W okresie od 91 do 120 dni	61 105,82	200 497,70
W okresie od 121 do 150 dni	38 896,39	47 798,96
W okresie od 151 do 365 dni	171 062,42	391 137,70
W okresie pow. 365 dni	2 448,72	0,00
Razem należności przeterminowane nie objęte odpisem z tytułu utraty wartości	5 767 051,42	3 826 477,03

Kwota należności (brutto - powiększona o niezapadłe odsetki) z tytułu leasingu finansowego należnych na dzień bilansowy:

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
W okresie do 1 roku*	298 377 164,74	303 768 634,24
Niegwarantowana wartość rezydualna do 1 roku**	131 775 416,78	69 025 318,82
W okresie od 1 do 5 lat*	329 034 528,40	368 345 021,93
Niegwarantowana wartość rezydualna od 1 do 5 lat**	378 039 015,94	368 758 059,43
Powyżej 5 lat*	59 534,29	753 545,42
Niegwarantowana wartość rezydualna powyżej 5 lat**	1 514 667,66	1 315 498,63
Razem	1 138 800 327,81	1 111 966 078,47

* Suma przyszłych miesięcznych rat finansowych leasingu finansowego

** Suma wartości opcji wykupu zawartych w umowach leasingu finansowego

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości należności z tytułu leasingu finansowego kształtowały się następująco:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Na początek okresu	(17 357 720,65)	(16 353 402,71)
<i>Korekta BO 2018 r. z tytułu MSSF 9*</i>	(8 734 936,31)	
Na dzień 1 stycznia	(26 092 656,96)	(16 353 402,71)
<i>Zawiazanie odpisu</i>	(11 114 336,23)	(5 039 883,31)
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie odpisu</i>	6 624 120,45	4 035 565,37
Na koniec okresu	(30 582 872,74)	(17 357 720,65)

* Zastosowanie nowych wytycznych zgodnych z MSSF 9 wpłynęło na wzrost odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów leasingowych. Łączna wartość dodatkowych odpisów aktualizujących dot. leasingu finansowego ujętych w zyskach zatrzymanych na bilansie otwarcia roku 2018 wynosi 8.734.936,31 zł (kwota brutto).

18. Pozostałe należności

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	46 584 257,19	40 796 634,13
Należności z tytułu sprzedaży zapasów	4 272 537,19	1 683 056,59
Należności od towarzystw ubezpieczeniowych	7 288 978,93	8 309 411,77
Należności z tytułu podatku od towarów i usług	5 907 720,74	30 832 446,71
Należności z tytułu podatku bieżącego	940 901,00	673 391,00
Pozostałe należności	9 168 046,53	6 787 749,26
Odpisy aktualizujące należności z tytułu leasingu operacyjnego	(10 674 624,83)	(6 589 665,02)
Odpisy aktualizujące należności nieleasingowe	(459 091,51)	(395 544,91)
Razem pozostałe należności	63 028 725,24	82 097 479,53

Wartość odpisów z tytułu utraty wartości należności z tytułu leasingu operacyjnego prezentuje poniższa tabela:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017 roku</i>
Na początek okresu	(6 589 665,02)	(4 918 427,06)
<i>Korekta BO 2018 r. z tytułu MSSF 9*</i>	(1 707 457,14)	0,00
<i>Zawiazanie odpisu</i>	(4 142 361,90)	(2 475 071,57)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	1 785 437,97	803 833,61
Na koniec okresu	(10 674 624,83)	(6 589 665,02)

* Zastosowanie nowych wytycznych zgodnych z MSSF 9 wpłynęło na wzrost odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów leasingowych. Łączna wartość dodatkowych odpisów aktualizujących dot. leasingu operacyjnego ujętych w zyskach zatrzymanych na bilansie otwarcia roku 2018 wynosi 1.707.457,14 zł (kwota brutto).

Pozostałe należności na dzień	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Krótkoterminowe	63 028 725,24	82 097 479,53
Długoterminowe	0,00	0,00
Razem	63 028 725,24	82 097 479,53

Należności z tytułu leasingu operacyjnego obejmują należności od klientów z tytułu zawartych z Grupą PCM umów leasingu operacyjnego. Należności z tytułu sprzedaży zapasów dotyczą sprzedaży pokontraktowych samochodów leasingowych.

19. Zapasy

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Samochody poleasingowe	87 465 279,86	60 683 687,76
Samochody przedleasingowe	12 980 490,49	28 048 277,64
Odpis aktualizujący dot. niesprzedanych samochodów poleasingowych	(5 628 783,49)	(1 751 987,91)
Razem	94 816 986,86	86 979 977,49

Zmiany odpisów aktualizujących wartość zapasów kształtowała się następująco:

	<i>Odpis aktualizujący</i>
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	(1 751 987,91)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(5 628 783,49)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	1 751 987,91
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	(5 628 783,49)
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	(2 754 625,86)
<i>Zawiązanie odpisu</i>	(1 751 987,91)
<i>Rozwiązanie odpisu</i>	2 754 625,86
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	(1 751 987,91)

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Wartość przychodów z tytułu sprzedaży zapasów	175 855 119,55	131 793 246,86
Wartość kosztów z tytułu sprzedaży zapasów	(178 748 108,53)	(118 117 054,68)
Wynik na sprzedaży	(2 892 988,98)	13 676 192,18

20. Wartości niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2018 roku	862 236,11	862 236,11
Zwiększenie	118 407,94	118 407,94
Zakup wartości niematerialnych	118 407,94	118 407,94
Zmniejszenie	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2018 roku	980 644,05	980 644,05
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2018 roku	479 673,59	479 673,59
Zwiększenie	115 047,64	115 047,64
Amortyzacja za okres	115 047,64	115 047,64
Zmniejszenie	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2018 roku	594 721,23	594 721,23
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	382 562,52	382 562,52
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	385 922,82	385 922,82
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017		
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 roku	603 202,60	603 202,60
Zwiększenie	259 033,51	259 033,51
Zakup wartości niematerialnych	259 033,51	259 033,51
Zmniejszenie	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku	862 236,11	862 236,11
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2017 roku	404 889,19	404 889,19
Zwiększenie	74 784,40	74 784,40
Amortyzacja za okres	74 784,40	74 784,40
Zmniejszenie	0,00	0,00
Likwidacja	0,00	0,00
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku	479 673,59	479 673,59
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	198 313,41	198 313,41
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	382 562,52	382 562,52

21. Rzeczowe aktywa trwałe

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu własne</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki transportu w najmie</i>	<i>Zaliczki na środki trwałe</i>	<i>Ogółem</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018							
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2018 roku	3 358 750,34	1 905 737,60	8 371 068,94	1 156 708,22	919 580 192,80	9 835 380,87	944 207 838,77
Zwiększenie	391 362,99	256 496,81	2 155 530,37	393 614,65	509 621 242,01	5 311 051,11	518 129 297,94
Zakup środków trwałych	391 362,99	256 496,81	0,00	388 834,30	498 453 253,98	5 311 051,11	504 800 999,19
Przemieszczenie wewnętrzne	0,00	0,00	2 155 530,37	4 780,35	11 167 988,03	0,00	13 328 298,75
Zmniejszenie	0,00	0,00	(2 403 745,34)	0,00	(330 606 923,28)	(9 835 380,87)	(342 846 049,49)
Sprzedaż	0,00	0,00	(2 223 865,60)	0,00	(321 598 942,97)	0,00	(323 822 808,57)
Przemieszczenie wewnętrzne	0,00	0,00	(52 145,73)	0,00	(2 504 787,40)	(9 835 380,87)	(12 392 314,00)
Likwidacja	0,00	0,00	(127 734,01)	0,00	(6 503 192,91)	0,00	(6 630 926,92)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2018 roku	3 750 113,33	2 162 234,41	8 122 853,97	1 550 322,87	1 098 594 511,53	5 311 051,11	1 119 491 087,22
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2018 roku	1 771 792,51	1 561 881,49	3 143 400,86	419 230,45	225 250 238,49	0,00	232 146 543,80
Zwiększenie	225 157,21	240 271,55	1 408 924,51	189 797,08	140 426 883,60	0,00	142 491 033,95
Amortyzacja za okres	225 157,21	240 271,55	775 514,46	188 121,08	135 540 204,29	0,00	136 969 268,59
Przemieszczenia wewnętrzne	0,00	0,00	633 410,05	1 676,00	4 886 679,31	0,00	5 521 765,36
Zmniejszenie	0,00	0,00	(1 633 536,06)	0,00	(121 099 728,70)	0,00	(122 733 264,76)
Sprzedaż	0,00	0,00	(1 533 261,38)	0,00	(118 936 986,78)	0,00	(120 470 248,16)
Przemieszczenia wewnętrzne	0,00	0,00	(32 587,22)	0,00	(512 632,71)	0,00	(545 219,93)
Likwidacja	0,00	0,00	(67 687,46)	0,00	(1 650 109,21)	0,00	(1 717 796,67)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2018 roku	1 996 949,72	1 802 153,04	2 918 789,31	609 027,53	244 577 393,40	0,00	251 904 313,00
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	1 586 957,83	343 856,11	5 227 668,08	737 477,77	694 329 954,31	9 835 380,87	712 061 294,97
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	1 753 163,61	360 081,37	5 204 064,66	941 295,34	854 017 118,13	5 311 051,11	867 586 774,22

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

	<i>Grunty i budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu własne</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki transportu w najmie</i>	<i>Zaliczki na środki trwałe</i>	<i>Ogółem</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017							
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2017 roku	2 955 269,24	1 763 200,50	8 849 203,61	677 668,59	843 711 501,24	8 095 574,80	866 052 417,98
Zwiększenie	403 481,10	146 397,10	1 778 566,94	479 039,63	308 756 295,44	9 835 380,87	321 399 161,08
Zakup środków trwałych	403 481,10	146 397,10	38 401,72	264 842,66	298 854 519,57	9 835 380,87	309 543 023,02
Przemieszczenie wewnętrzne	0,00	0,00	1 740 165,22	214 196,97	9 901 775,87	0,00	11 856 138,06
Zmniejszenie	0,00	(3 860,00)	(2 256 701,61)	0,00	(232 887 603,88)	(8 095 574,80)	(243 243 740,29)
Sprzedaż	0,00	0,00	(1 962 401,12)	0,00	(223 060 942,04)	0,00	(225 023 343,16)
Przemieszczenie wewnętrzne	0,00	0,00	(156 022,92)	0,00	(3 358 350,24)	(8 095 574,80)	(11 609 947,96)
Likwidacja	0,00	(3 860,00)	(138 277,57)	0,00	(6 468 311,60)	0,00	(6 610 449,17)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2017 roku	3 358 750,34	1 905 737,60	8 371 068,94	1 156 708,22	919 580 192,80	9 835 380,87	944 207 838,77
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2017 roku	1 582 317,35	1 185 960,69	3 030 317,48	323 882,43	217 370 157,23	0,00	223 492 635,18
Zwiększenie	189 475,16	376 350,03	1 499 363,37	95 348,02	113 123 636,10	0,00	115 284 172,68
Amortyzacja za okres	189 475,16	376 350,03	1 499 363,37	89 342,35	111 375 426,93	0,00	113 529 957,84
Przemieszczenia wewnętrzne	0,00	0,00	0,00	6 005,67	1 748 209,17	0,00	1 754 214,84
Zmniejszenie	0,00	(429,23)	(1 386 279,99)	0,00	(105 243 554,84)	0,00	(106 630 264,06)
Sprzedaż	0,00	0,00	(1 277 050,45)	0,00	(102 624 023,57)	0,00	(103 901 074,02)
Przemieszczenia wewnętrzne	0,00	0,00	(66 685,37)	0,00	(860 642,82)	0,00	(927 328,19)
Likwidacja	0,00	(429,23)	(42 544,17)	0,00	(1 758 888,45)	0,00	(1 801 861,85)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2017 roku	1 771 792,51	1 561 881,49	3 143 400,86	419 230,45	225 250 238,49	0,00	232 146 543,80
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	1 372 951,89	577 239,81	5 818 886,13	353 786,16	626 341 344,01	8 095 574,80	642 559 782,80
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	1 586 957,83	343 856,11	5 227 668,08	737 477,77	694 329 954,31	9 835 380,87	712 061 294,97

W linii *Przemieszczenia wewnętrzne* prezentowane są przemieszczenia samochodów pomiędzy środkami transportu w najmie, a własnymi środkami transportu, jak również efekt przekazania samochodów wykorzystywanych w leasingu operacyjnym dla celów leasingu finansowego i odwrotnie. Przemieszczenia wewnętrzne w pozostałych rodzajach środków trwałych dotyczą przeniesienia wartości środka trwałego z zaliczek do odpowiedniej kategorii po oddaniu środka trwałego do użytkowania.

Środki trwałe będące przedmiotem umów leasingu w okresach objętych niniejszym sprawozdaniem w przeważającej części stanowiły zabezpieczenie finansowania udzielonego Grupie PCM.

22. Pozostałe aktywa

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Koszty ubezpieczeń rozliczane w czasie	76 682 896,78	70 272 003,76
Koszty rejestracji pojazdów rozliczane w czasie	1 288 395,77	1 289 264,87
Prowizja bankowa od niewykorzystanego kredytu	0,00	30 000,00
Razem pozostałe aktywa	77 971 292,55	71 591 268,63

Pozostałe aktywa na dzień	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Krótkoterminowe	49 183 240,32	29 978 231,11
Długoterminowe	28 788 052,23	41 613 037,52
Razem	77 971 292,55	71 591 268,63

23. Świadczenia pracownicze

Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym Grupa PCM tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Na dzień 1 stycznia	81 249,00	48 950,00
Utworzenie rezerwy	11 432,00	32 299,00
Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy	0,00	0,00
Na dzień 31 grudnia	92 681,00	81 249,00

Główne założenia przyjęte przez Grupę PCM na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Stopa dyskontowa (%)	5,67%	5,67%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	7,75%	7,07%
Przewidywana nominalna stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	5,00%	5,00%

Zmiana parametrów finansowych będących podstawą szacunku spowodowałaby następującą zmianę rezerwy:

<i>Zmiana parametru</i>	<i>Zmiana wartości rezerwy na dzień 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Zmiana wartości rezerwy na dzień 31 grudnia 2017 roku</i>
Wzrost stopy dyskonta o 1%	(13 460,00)	(13 361,00)
Spadek stopy dyskonta o 1%	16 361,00	16 578,00
Wzrost wskaźnika wynagrodzeń o 1%	16 328,00	16 548,00
Spadek wskaźnika wynagrodzeń o 1%	(13 671,00)	(13 570,00)

24. Obligacje, pożyczki, kredyty i inne zobowiązania finansowe

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Zobowiązania z tytułu kredytów	1 393 655 474,57	1 219 940 653,70
Zobowiązania z tytułu obligacji	249 189 287,27	248 914 277,10
Razem obligacje, pożyczki, kredyty i inne zobowiązania finansowe	1 642 844 761,84	1 468 854 930,80

Obligacje, pożyczki, kredyty i inne zobowiązania finansowe na dzień

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Krótkoterminowe	699 811 752,22	563 037 843,83
Długoterminowe	943 033 009,62	905 817 086,97
Razem	1 642 844 761,84	1 468 854 930,80

Bank/Pożyczkodawca	Termin spłaty	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
		Długo-terminowe	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Krótko-terminowe
Konsorcjum*	2020-04-30	18 801 208,00	80 520 173,54	99 339 755,55	186 146 387,84
Konsorcjum*	2019-05-31	0,00	10 750 690,75	10 752 679,58	25 206 281,43
Konsorcjum*	2020-10-30	4 760 305,86	43 837 816,64	48 607 112,93	46 366 554,58
Konsorcjum*	2020-08-31	10 700 687,53	63 864 103,35	74 578 585,05	74 438 550,15
Konsorcjum*	2021-01-29	8 650 555,81	12 895 828,58	21 550 370,37	12 448 102,08
Konsorcjum*	2021-05-31	37 537 411,83	33 452 149,35	71 002 693,93	33 753 411,40
Konsorcjum*	2020-03-31	2 400 154,21	4 650 298,79	7 051 757,30	4 576 140,38
Konsorcjum*	2021-04-30	7 645 491,23	4 730 303,93	12 378 084,63	4 761 186,49
Konsorcjum*	2021-10-29	31 902 049,75	22 096 419,73	54 008 458,95	20 475 102,41
Konsorcjum*	2021-10-29	80 695 184,78	44 887 884,11	125 606 301,20	46 266 529,66
Konsorcjum*	2020-10-30	13 160 845,60	7 815 502,16	20 980 228,29	7 746 930,54
Konsorcjum*	2021-08-31	25 103 612,94	12 344 793,17	37 455 333,90	12 392 088,12
Konsorcjum*	2020-11-30	9 250 594,36	5 160 331,56	14 413 591,88	5 161 286,20
Konsorcjum*	2021-05-31	40 602 608,78	21 241 364,79	0,00	0,00
Konsorcjum*	2021-05-31	11 830 760,14	5 160 331,56	0,00	0,00
Konsorcjum*	2022-05-31	47 288 038,32	26 281 688,66	0,00	0,00
Konsorcjum*	2021-07-30	18 951 217,64	7 800 501,19	0,00	0,00
Konsorcjum*	2022-09-30	174 761 228,66	68 764 418,21	0,00	0,00
Konsorcjum*	2020-10-30	7 270 467,15	5 340 343,12	0,00	0,00
FCA Bank	2019-02-01	883 983,11	14 910 801,30	852 979,62	1 791 507,37
FCA Bank	2019-05-12	0,00	334 897,82	334 897,82	1 097 863,71
mBank	2020-03-31	2 398 692,70	6 196 622,82	8 588 724,70	7 789 773,57
mBank	2021-08-31	21 438 316,04	12 573 147,59	33 985 383,92	11 504 896,35
mBank	2022-03-31	50 522 465,07	59 577 530,01	0,00	0,00
mBank	2022-11-30	26 675 461,77	13 402 695,48	0,00	0,00
Raiffeisen	2023-03-31	39 914 635,76	26 929 754,25	0,00	0,00
Linia Debetowa ING	2019-04-30	0,00	98 303,55	0,00	9 314 097,14
Linia debetowa Bank PKO BP	2019-04-30	0,00	8 718 555,11	0,00	2 838 481,84
Linia debetowa BZWBK	2019-04-30	0,00	8 997 571,58	0,00	7 551 113,16
Linia debetowa BGŻBNP	2019-04-30	0,00	9 107 778,45	0,00	53 264,77
Linia debetowa mBank	2019-07-04	0,00	22 607 633,82	0,00	23 754 484,32
Linia Debetowa ING 2	2019-06-25	0,00	16 434 866,19	0,00	0,00
PKO BP	2018-10-31	0,00	0,00	0,00	3 259 897,66

Bank/Pożyczkodawca	Termin spłaty	31 grudnia 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
		Długo-terminowe	Krótko-terminowe	Długo-terminowe	Krótko-terminowe
Linia debetowa PKO BP	2019-06-30	0,00	4 474 370,30	0,00	801,00
Alior Bank	2019-11-29	0,00	3 845 299,60	3 846 612,36	4 332 714,12
Alior Bank	2020-02-29	658 331,43	8 656 985,69	9 318 497,31	8 659 941,19
Alior Bank	2020-08-31	899 996,98	1 349 995,47	2 250 760,58	1 350 456,35
Obligacje	2020-12-21	248 328 704,17	0,00	248 914 277,10	0,00
Razem		943 033 009,62	699 811 752,22	905 817 086,97	563 037 843,83

* Konsorcjum Banków ING, Santander, PKO BP, BGŻ BNP Paribas, HSBC Bank Polska S.A.

Zgodnie z postanowieniami umowy kredytowej z Konsorcjum Banków ING, PKO BP, Santander, BGŻ BNP Paribas i HSBC Grupa co roku podlega przeglądowi kredytowemu. Efektem przeglądu jest decyzja o wydłużeniu dostępności wolnych limitów kredytowania o kolejne 12 miesięcy.

W ramach podpisanych umów kredytowych, Spółki wchodzące w skład Grupy PCM zobowiązały się do utrzymania szeregu wskaźników finansowych na uzgodnionym z bankami poziomie. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wszystkie wskaźniki zostały spełnione.

W Grupie trwa proces przeglądu opcji strategicznych, rozpoczęty we wrześniu 2018 roku. Szczegółowy opis procesu znajduje się w notcie 11.

Efektem procesu przeglądu opcji strategicznych może być przejęcie kontroli nad Grupą. Zgodnie z zawartymi przez Grupę umowami kredytowymi banki finansujące mają prawo do wypowiedzenia umów kredytowych w przypadku przejęcia kontroli nad Grupą.

Zarząd jest w trakcie rozmów, których celem jest uzyskanie zgody banków na odstąpienie od skorzystania z ich prawa do rozwiązania lub zmiany trwających umów w przypadku zmiany kontroli nad Grupą.

25. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego*	1 002 582,88	916 058,93
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego*	2 808 256,09	2 468 784,83
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	0,00	0,00
Zobowiązania z tytułu usług serwisowych	10 192 255,07	8 056 017,61
Zobowiązania wobec towarzystw ubezpieczeniowych	149 516,59	1 878 205,46
Zobowiązania z tytułu zakupu niefinansowych aktywów trwałych	19 808 221,84	27 716 683,21
Pozostałe zobowiązania	4 050 665,02	3 612 070,81
Razem zobowiązania z tytułu dostaw i usług	38 011 497,49	44 647 820,85

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na dzień	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Krótkoterminowe	38 011 497,49	44 647 820,85
Długoterminowe	0,00	0,00
Razem	38 011 497,49	44 647 820,85

*W pozycji Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego Grupa PCM wykazuje nadpłaty od leasingobiorców do zwrotu przez Grupę PCM. Zobowiązania te są zobowiązaniami nieoprocentowanymi.

Warunki powyższych zobowiązań:

- zobowiązania handlowe są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w okresie 30 dni,
- zobowiązania wobec jednostek powiązanych są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w okresie kilku miesięcy.

26. Rezerwy

	<i>Rezerwa emerytalna</i>	<i>Rezerwa na koszty napraw szkód komunikacyjnych</i>	<i>Rezerwa na koszty opon zimowych</i>	<i>RAZEM</i>
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	81 249,00	833 265,00	408 132,00	1 322 646,00
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	11 432,00	1 644 609,00	258 888,00	1 914 929,00
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy</i>	0,00	(833 265,00)	(285 146,00)	(1 118 411,00)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	92 681,00	1 644 609,00	381 874,00	2 119 164,00
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	48 950,00	681 784,00	500 451,00	1 231 185,00
<i>Zawiązanie rezerwy</i>	32 299,00	833 265,00	261 273,00	1 126 837,00
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy</i>	0,00	(681 784,00)	(353 592,00)	(1 035 376,00)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	81 249,00	833 265,00	408 132,00	1 322 646,00
Rezerwy na dzień	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>		
Krótkoterminowe	1 906 965,00	1 061 684,00		
Długoterminowe	212 199,00	260 962,00		
Razem	2 119 164,00	1 322 646,00		

Rezerwa emerytalna jest skalkulowaną przez Grupę PCM kwotą ewentualnych odpraw emerytalnych dla pracowników.

Rezerwa na koszty napraw szkód komunikacyjnych dotyczy zgłoszonych, lecz nie rozpoczętych na dzień bilansowy napraw szkód komunikacyjnych przedmiotów leasingu.

Rezerwa na koszty opon jest skalkulowaną przez Grupę PCM kwotą ewentualnej straty, którą Grupa PCM może ponieść w związku z bieżącą obsługą kontraktów leasingowych, mających w kalkulowaną usługę wymiany i zakupu opon zimowych.

27. Pozostałe zobowiązania

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług	688 160,73	59 039,34
Zobowiązania z tytułu podatku bieżącego	0,00	0,00
Zobowiązania z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego	1 050 350,08	1 087 590,86
Zobowiązania z tytułu kaucji od umów leasingu finansowego	28 620,48	27 985,48
Zobowiązania wobec ZUS	505 357,38	366 864,91
Zobowiązania z tytułu podatku od wynagrodzeń	233 931,00	218 964,00
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	49 485,89	26 149,98
Razem pozostałe zobowiązania	2 555 905,56	1 786 594,57
Pozostałe zobowiązania na dzień	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Krótkoterminowe	2 373 307,81	1 419 258,54
Długoterminowe	182 597,75	367 336,03
Razem	2 555 905,56	1 786 594,57

28. Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów

	<i>Odroczone w czasie przychody z tytułu opłat serwisowych</i>	<i>Oplaty wstępne od umów leasingu operacyjnego</i>	<i>Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu opon zimowych</i>	<i>Badanie sprawozdań</i>	<i>Urlopy</i>	<i>Nagrody roczne</i>	<i>Pozostałe rozliczenia międzyokresowe</i>	<i>Otwarte zdarzenia serwisowe</i>	<i>Total</i>
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	15 050 947,25	1 016 823,18	91 274,53	136 984,60	1 793 497,06	1 138 555,29	7 201 494,02	169 018,46	26 598 594,39
<i>Zawiazanie</i>	7 838 414,49	11 849 630,96	146 482,87	333 150,00	216 468,21	1 403 897,96	10 911 678,91	714 327,99	33 414 051,39
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie</i>	(6 091 155,16)	(3 103 690,43)	(91 274,53)	(136 984,60)	0,00	(1 138 555,29)	(4 596 760,74)	(169 018,46)	(15 327 439,21)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	16 798 206,58	9 762 763,71	146 482,87	333 150,00	2 009 965,27	1 403 897,96	13 516 412,19	714 327,99	44 685 206,57
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	13 882 939,92	1 038 418,06	61 187,96	136 985,60	1 639 106,20	1 737 751,58	2 475 971,69	423 364,26	21 395 725,27
<i>Zawiazanie</i>	6 771 747,10	545 312,14	91 274,53	136 984,60	315 689,64	1 138 555,29	7 296 465,31	169 018,46	16 465 047,07
<i>Rozwiązanie/wykorzystanie</i>	(5 603 739,77)	(566 907,02)	(61 187,96)	(136 985,60)	(161 298,78)	(1 737 751,58)	(2 475 971,69)	(423 364,26)	(11 167 206,66)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	15 050 947,25	1 016 823,18	91 274,53	136 984,60	1 793 497,06	1 138 555,29	7 296 465,31	169 018,46	26 693 565,68

Przychody z tytułu opłat serwisowych w okresie trwania umowy leasingowej rozłożone są liniowo, zaś koszty związane z serwisowaniem przedmiotów leasingu nie mają charakteru liniowego. W związku z tym Grupa PCM odracza część przychodów serwisowych z każdej raty serwisowej, zachowując tym samym współmierność kosztów i przychodów serwisowych.

Oplaty wstępne od umów leasingu operacyjnego są kwotą opłat wstępnych, rozliczaną liniowo w trakcie umowy.

Zgodnie z zasadą ostrożności, Grupa PCM rozpoznaje dochód związany z refakturowaniem kosztów zakupu opon w okresie umowy leasingowej dopiero w momencie, w którym Grupa PCM jest pewna, że ten dochód zostanie rzeczywiście osiągnięty. W związku z powyższym, netto różnica pomiędzy zafakturowanymi przychodami z tytułu opon nad poniesionymi kosztami zakupu opon jest odraczana w czasie jako rozliczenia międzyokresowe czynne lub bierne.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu badania sprawozdań finansowych obejmują całość umownych i nieopłaconych na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zobowiązań Grupy PCM wobec biegłego rewidenta.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu urlopów są potencjalnym zobowiązaniem Grupy PCM wobec pracowników za niewykorzystane urlopy.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu nagród rocznych są zobowiązaniem Grupy PCM wynikającym z umów o pracę.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu pozostałych kosztów operacyjnych obejmują koszty dotyczące roku 2017, do których faktury wystawione zostały w roku 2018.

Rozliczenia międzyokresowe z tytułu otwartych zdarzeń serwisowych obejmują zlecone przez Grupę PCM naprawy serwisowe przedmiotów leasingu, do których nie otrzymano jeszcze faktur kosztowych.

29. Kapitały

29.1. Kapitał podstawowy

	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
Kapitał podstawowy - PCM	23 817 680	23 817 680
Kapitał podstawowy - FL	1 689 320	1 689 320
Kapitał podstawowy - ML	7 905 000	7 905 000
Kapitał podstawowy - FP	2 850 000	2 850 000

W 2018 roku kapitał zakładowy spółek wchodzących w skład Grupy PCM nie uległ zmianie.

Prime Car Management S.A.	Ilość akcji	Wartość akcji
Na dzień 31 grudnia 2018 – akcje serii A, B, C, D, E*	11 908 840	23 817 680
Na dzień 31 grudnia 2017 – akcje serii A, B, C, D, E*	11 908 840	23 817 680

* Wartość akcji: seria A – 1.200.000, seria B – 276.000, seria C – 8.523.500, seria D – 6.000.000, seria E – 3.909.090.

Futura Leasing S.A.	Ilość akcji	Wartość akcji
Na dzień 31 grudnia 2018 – akcje serii A, B, C*	1 689 320	1 689 320
Na dzień 31 grudnia 2017 – akcje serii A, B, C*	1 689 320	1 689 320

* Wartość akcji: seria A – 400.000, seria B – 133.320, seria C – 1.156.000.

Masterlease Sp. z o.o.	Ilość udziałów	Wartość udziałów
Na dzień 31 grudnia 2018 – udziały*	158 100	7 905 000
Na dzień 31 grudnia 2017 – udziały*	158 100	7 905 000

* Wartość udziałów: 50 zł każdy.

MasterRent24 Sp. z o.o.	Ilość udziałów	Wartość udziałów
Na dzień 31 grudnia 2018 – udziały*	28 500	2 850 000
Na dzień 31 grudnia 2017 – udziały*	28 500	2 850 000

* Wartość udziałów: 100 zł każdy.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku wszystkie wyemitowane akcje oraz udziały zostały opłacone.

Akcje nie są uprzywilejowane w zakresie prawa głosu, prawa do dywidendy ani podziału majątku w przypadku likwidacji Spółki z Grupy.

Struktura akcjonariatu spółki dominującej Grupy Prime Car Management S.A. na dzień 31 grudnia:

	31 grudnia 2018			31 grudnia 2017		
Akcjonariusz	Liczba akcji	udział w kapitale	udział w głosach	Liczba akcji	udział w kapitale	udział w głosach
Aviva PTE Aviva Santander S.A.	1 786 780	15,00%	15,00%	1 786 780	15,00%	15,00%
Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU S.A.	1 403 815	11,79%	11,79%	bd	bd	bd
AEGON PTE S.A. (dawniej Nordea PTE S.A.)	1 352 768	11,36%	11,36%	1 352 768	11,36%	11,36%
Nationale-Nederlanden PTE S.A.	952 707	8,00%	8,00%	952 707	8,00%	8,00%
Franklin Resources, Inc.	841 209	7,06%	7,06%	837 464	7,03%	7,03%
Pozostali	5 571 561	46,79%	46,79%	5 129 271	43,07%	43,07%
RAZEM	11 908 840	100,00%	100,00%	11 908 840	100,00%	100,00%

29.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną oraz z odpisów z zysków generowanych przez jednostkę dominującą w poprzednich latach obrotowych.

29.3. Kapitał rezerwowy

W 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Prime Car Management S.A. podjęło uchwałę o uruchomieniu w Spółce Programu Motywacyjnego dla kluczowych osób zarządzających Spółką („Program Motywacyjny”).

Zgodnie z podjętą uchwałą, osobami uprawnionymi do udziału w Programie Motywacyjnym są członkowie Zarządu Spółki oraz kluczowe osoby zarządzające Spółką, jak również członkowie Zarządu oraz kluczowe osoby zarządzające spółkami zależnymi od Spółki (Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.) w rozumieniu art. 4 § 1 ust. 4 Kodeksu spółek handlowych. Szczegółową listę Osób Uprawnionych oraz liczbę przysługujących im Warrantów Subskrypcyjnych w każdym z lat Programu Motywacyjnego określać będzie Rada Nadzorcza Spółki.

Osoby Uprawnione będą mogły nabyć uprawnienie do objęcia łącznie nie więcej niż 595.442 akcji zwykłych imiennych serii F w kapitale zakładowym Spółki o wartości nominalnej po 2,00 zł każda akcja. Akcje nowej emisji będą emitowane w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego, przy czym wyłączone będzie prawo poboru dotychczasowych akcjonariuszy.

W związku z realizacją Programu Motywacyjnego kapitał zakładowy Spółki zostanie warunkowo podwyższony o kwotę 1.190.884,00 zł w drodze emisji akcji nowej emisji.

Program Motywacyjny obowiązuje w okresie od 16 czerwca 2016 roku (dzień podjęcia uchwały) do dnia 30 listopada 2024 roku i został podzielony na pięć transz. Okresem trwania Programu Motywacyjnego są lata obrotowe 2016 – 2020. Rada Nadzorcza w drodze uchwały przydzieli warunkowo osobom uprawnionym warranty subskrypcyjne w całym okresie trwania Programu Motywacyjnego. Liczba warrantów subskrypcyjnych będzie wynosiła 500.000, jednakże w ramach poszczególnych transz maksymalnie 100.000 w każdym z kolejnych lat trwania Programu Motywacyjnego. Pula rezerwowa warrantów subskrypcyjnych wynosić będzie 95.442; mogą one zostać przydzielone warunkowo przez Radę Nadzorczą nowym osobom uprawnionym lub w uznaniu za osiągnięte wyniki mogą zostać przydzielone warunkowo przez Radę Nadzorczą osobom uprawnionym w każdym roku trwania Programu Motywacyjnego.

Warranty Subskrypcyjne przypadające na dany rok realizacji Programu Motywacyjnego, będą mogły być ostatecznie przydzielone osobom uprawnionym pod warunkiem zatwierdzenia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki za dany rok obrotowy, z tym ustaleniem, iż:

- 1) podmiot uprawniony do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki nie wniesie zastrzeżeń do badanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Spółki oraz
- 2) pod warunkiem, gdy za dany rok obrotowy wielkość skonsolidowanego zysku netto Grupy Kapitałowej Spółki na 1 (jedną) akcję Spółki (tj. iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy oraz średniej ważonej liczby akcji występujących w ciągu danego okresu wyliczonego zgodnie z MSR 33), wykazanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Spółki, poddanego badaniu biegłego rewidenta i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie Spółki, skorygowanego następnie przez Radę Nadzorczą o wyniki zdarzeń nietypowych, nadzwyczajnych i jednorazowych, niezwiązanych z bieżącą działalnością Spółki, (dalej: „EPS”) będzie wynosił odpowiednio nie mniej niż:

<i>Wartości minimalne EPS za rok obrotowy</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
EPS [zł / akcję]	3,3	3,4	3,7	4,1	4,5

W przypadku niespełnienia warunków, o których powyżej warranty subskrypcyjne za dany rok obowiązywania Programu Motywacyjnego zostaną przydzielone do dodatkowej puli rezerwowej warrantów s subskrypcyjnych. Warranty Subskrypcyjne przydzielone do tej puli będą mogły być ostatecznie przydzielone osobom uprawnionym w każdym z kolejnych lat obrotowych trwania Programu Motywacyjnego pod warunkiem, że suma EPS za lata

począwszy od roku, za który dane Warranty Subskrypcyjne zostały przydzielone do puli rezerwowej do roku, za który dane Warranty Subskrypcyjne zostają ostatecznie przydzielone, wynosić będzie co najmniej:

<i>Skumulowane wartości minimalne EPS dla poszczególnych Transz</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Warranty Subskrypcyjne z Transzy I	3,3	6,7	10,4	14,5	19
Warranty Subskrypcyjne z Transzy II		3,4	7,1	11,2	15,7
Warranty Subskrypcyjne z Transzy III			3,7	7,8	12,3
Warranty Subskrypcyjne z Transzy IV				4,1	8,6
Warranty Subskrypcyjne z Transzy V					4,5

Warranty Subskrypcyjne będą mogły być ostatecznie przydzielone osobom uprawnionym w okresie obowiązywania Programu Motywacyjnego, o ile dana osoba uprawniona będzie pozostawała w stosunku pracy ze Spółką lub jej spółką zależną, lub w innym stosunku prawnym na podstawie którego świadczyć będzie usługi (m. in. umowa zlecenia, umowa o świadczenie usług, itp.) na rzecz Spółki lub jej spółki zależnej, przez okres co najmniej 6 miesięcy w roku kalendarzowym, poprzedzającym datę ostatecznego przydziału Warrantów Subskrypcyjnych oraz w dniu ostatecznego przydziału Warrantów Subskrypcyjnych za dany rok trwania Programu Motywacyjnego.

Posiadacz Warrantów Subskrypcyjnych może wykonać wynikające z warrantu subskrypcyjnego prawo do objęcia akcji nowej emisji w terminie do 36 miesięcy od dnia objęcia warrantów subskrypcyjnych, jednakże nie później niż do końca dnia 30 listopada 2024 roku i nie wcześniej niż po upływie 24 miesięcy od podjęcia uchwały przez Radę Nadzorczą o objęciu danej osoby Programem Motywacyjnym.

Cena emisyjna jednej akcji nowej emisji dla danej osoby uprawnionej będzie określona jako średnia arytmetyczna z kursów zamknięcia akcji Spółki w notowaniach na GPW z sesji giełdowych z okresu 3 miesięcy poprzedzających uchwałę Rady Nadzorczej o objęciu danej osoby uprawnionej Programem Motywacyjnym, z tym ustaleniem, iż:

- 1) będzie ona korygowana w kolejnych latach trwania Programu Motywacyjnego o wartość wypłaconych dywidend oraz innych wypłat na rzecz akcjonariuszy na jedną akcję Spółki; oraz
- 2) w żadnym z kolejnych lat trwania Programu Motywacyjnego nie będzie ona niższa niż wartość 42,00 zł, skorygowana w kolejnych latach trwania Programu Motywacyjnego o wartość wypłaconych dywidend oraz innych wypłat na rzecz akcjonariuszy na jedną akcję Spółki; oraz
- 3) w żadnym z kolejnych lat trwania Programu Motywacyjnego nie będzie ona niższa niż wartość nominalna jednej akcji Spółki, tj. 2,00 zł.

Plan Programu Motywacyjnego ma wpływ na wynik finansowy Spółki jako element kosztów pracowniczych i będzie ujmowany w takiej samej wysokości jako wzrost wartości kapitału własnego zaliczany do kapitału rezerwowego.

Do wyceny wartości godziwej przyjętego Programu Motywacyjnego użyto modelu Black-Scholes. Wartość godziwa ustalana jest na podstawie cen rynkowych instrumentów kapitałowych, biorąc pod uwagę terminy i warunki, na których instrumenty zostały przyznane. Przy ustalaniu wartości godziwej opcji bierze się pod uwagę tylko warunki rynkowe na datę przyznania; późniejsza zmiana warunków rynkowych nie ma już wpływu na ustaloną wartość godziwą.

Warunkowy przydział opcji menadżerskich nastąpił 19 października 2016 roku. Cena akcji na datę wyceny wynosiła 36,20 zł, zmienność modelu 31,08% zaś przyjęta do wyceny stopa wolna od ryzyka wyniosła 2,03%.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość Programu Motywacyjnego, określona w wartości godziwej wyniosła 788.063,98 zł (31 grudnia 2016: 227.390,51 zł) i odniesiona została w kapitał rezerwowy w korespondencji z kosztami wynagrodzeń.

Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do Programu Motywacyjnego.

	<i>31 grudnia 2017</i>		<i>31 grudnia 2016</i>	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	500 000	42,00	0	0,00
Przyznane w danym okresie	0	0,00	500 000	42,00
Umorzone w danym okresie	0	0,00	0	0,00
Wykonane w danym okresie	0	0,00	0	0,00
Wygasłe w danym okresie	35 000	39,64	0	0,00
Występujące na koniec okresu	465 000	39,64	500 000	42,00
Możliwe do wykonania na koniec okresu	0	39,64	0	42,00

Po publikacji sprawozdania za pierwsze półrocze 2018 roku Zarząd przeprowadził weryfikację możliwości realizacji warunków Programu. W ocenie Zarządu nie ma przesłanek do realizacji jego warunków w związku z czym dokonano rewaluacji wyceny Programu do wartości godziwej. Wartość godziwą określono na 0,00 złotych. Zmianę wyceny w kwocie 788.063,98 ujęto odpowiednio w kapitale rezerwowym i kosztach wynagrodzeń (ze znakiem ujemnym).

29.4. Niepodzielony zysk(strata) oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy.

30. Zobowiązania warunkowe

W dniu 9 listopada 2018 roku Spółka zawarła umowę ze spółką PwC Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. (dawniej: PwC Polska Spółka z o.o.) („PWC”) na doradztwo w procesie przeglądu opcji strategicznych o czym poinformowała raportem bieżącym nr 43/2018 z dnia 9 listopada 2018 roku.

Jednym z elementów umowy jest uzgodnione wynagrodzenie na rzecz PWC w przypadku realizacji transakcji sprzedaży akcji Spółki przez dotychczasowych akcjonariuszy.

Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego trwa przyjmowanie zapisów na akcje Spółki w wezwaniu ogłoszonym przez Pollen Street Capital III w dniu 20 lutego 2019 roku. Zapisy w wezwaniu zaplanowano na okres od 13 marca do 15 kwietnia 2019 roku, a cena za jedną akcję wynosi 23,25 zł.

Przy założeniu ceny sprzedaży z aktualnego wezwania PSC III wynagrodzenie PWC wyniesie maksymalnie 4,4mln zł, które rozpoznane będzie w wyniku roku 2019.

30.1. Rozliczenia podatkowe

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z odsetkami. W konsekwencji, kwoty prezentowane i

ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznych decyzji organu kontroli podatkowej po zakończeniu ewentualnych postępowań podatkowych.

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisów ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR ale, dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym przypadał termin zapłaty podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Opis prowadzonych postępowań

W roku 2013 w spółkach Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A. oraz Masterlease Sp. z o.o. rozpoczęło się postępowanie podatkowe prowadzone przez Pomorski Urząd Skarbowy w Gdańsku w sprawie sprawdzenia prawidłowości rozliczeń z budżetem z tytułu podatku od towarów i usług za okres grudzień 2010 – luty 2013. Postępowanie to było wynikiem złożonych przez Spółki wniosków o stwierdzenie nadpłaty w podatku VAT w związku z wyrokiem ETS z dnia 17 stycznia 2013 roku (C-224/11) dot. opodatkowania podatkiem VAT transakcji ubezpieczeniowych towarzyszących usługom leasingu.

W dniu 11 sierpnia 2014 roku Futura Leasing S.A. otrzymała decyzje odmowne w sprawie złożonych wniosków o stwierdzenie i zwrot nadpłat. Spółka w dniu 25 sierpnia 2014 roku wniosła odwołania od decyzji do Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku. Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku decyzjami z dnia 9 grudnia 2015 utrzymał w mocy decyzje Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego. Spółka wniosła skargi na te decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dniu 5 maja 2016 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargi Spółki. W dniu 22 lipca 2016 roku Spółka wniosła skargi kasacyjne od w/w wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W dniu 25 sierpnia 2014 roku Masterlease Sp. z o.o. otrzymała decyzje odmowne w sprawie złożonych wniosków o stwierdzenie i zwrot nadpłat. Spółka w dniu 8 września 2014 roku wniosła odwołania od decyzji do Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku. Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku decyzjami z dnia 28 września 2015 utrzymał w mocy decyzje Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego. Spółka wniosła skargi na te decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dniu 8 marca 2016 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargi Spółki. W dniu 9 czerwca 2016 roku Spółka wniosła skargi kasacyjne od w/w wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W dniu 4 listopada 2014 roku Prime Car Management S.A. otrzymała decyzje odmowne w sprawie złożonych wniosków o stwierdzenie i zwrot nadpłat. Spółka w dniu 13 listopada 2014 roku wniosła odwołania od decyzji do Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku. Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku decyzjami z 12 października 2015 roku

utrzymał w mocy decyzje Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego. Spółka wniosła skargi na te decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dniu 8 marca 2016 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargi Spółki. W dniu 22 czerwca 2016 roku Spółka wniosła skargi kasacyjne od w/w wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W dniu 10 lipca 2018 roku Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargi kasacyjne Prime Car Management S.A. i Futura Leasing S.A.

Konsekwencją oddalenia skarg kasacyjnych jest zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku.

Konsekwencją oddalenia skarg kasacyjnych jest zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku. W tym kontekście Zarząd spółek Grupy wycofał skargi w sprawach Masterlease Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie były prowadzone przeciwko Spółkom Grupy żadne postępowania kontrolne.

31. Informacje o podmiotach powiązanych

Transakcje pomiędzy Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. i MasterRent24 Sp. z o.o. zostały wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W roku 2018 Grupa nie zawierała transakcji z podmiotami powiązanymi, które nie są konsolidowane z wyjątkiem ujawnionych wynagrodzeń dla członków kluczowej kadry kierowniczej.

31.1. Jednostka dominująca Grupy Prime Car Management S.A.

Spółką dominującą dla Spółek Grupy Prime Car Management S.A. jest Prime Car Management S.A.. Akcjonariat spółki dominującej Grupy jest rozproszony.

31.2. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązanymi – jeśli występują – odbywają się na warunkach równorzędnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawartych na warunkach rynkowych.

31.3. Pożyczki udzielone Członkom Zarządu Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.

W latach 2017-2018 nie zostały udzielone pożyczki członkom Zarządu Spółek Grupy Prime Car Management S.A..

31.4. Inne transakcje z udziałem Członków Zarządu Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.

W latach 2017-2018 Spółki z Grupy Prime Car Management S.A. nie zawierały innych transakcji z członkami Zarządu.

31.5. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.

31.5.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Prime Car Management S.A., Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Zarząd		
Wynagrodzenia	1 722 340,03	2 009 770,61
Nagrody jubileuszowe	0,00	0,00
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,00	0,00
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	356 950,08	1 282 217,34
Świadczenia pracownicze w formie akcji	0,00	355 899,86
Rada Nadzorcza		
Wynagrodzenia	757 303,11	786 198,42
Nagrody jubileuszowe	0,00	0,00
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0,00	0,00
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0,00	0,00
Świadczenia pracownicze w formie akcji	0,00	0,00
Razem	2 836 593,22	4 434 086,23

31.5.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Pozostali członkowie kadry kierowniczej		
Wynagrodzenia	3 446 227	3 777 865
Nagrody jubileuszowe	0	0
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	0
Świadczenia pracownicze w formie akcji	0	432 164
Razem	3 446 227	4 210 029

31.5.3. Udziały wyższej kadry kierowniczej (w tym członków Zarządu i Rady Nadzorczej) w programie akcji pracowniczych

W 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Prime Car Management S.A. podjęło uchwałę o uruchomieniu w Spółce Programu Motywacyjnego dla kluczowych osób zarządzających Spółką („Program Motywacyjny”). Zgodnie z podjętą uchwałą, osobami uprawnionymi do udziału w Programie Motywacyjnym są członkowie Zarządu Spółki oraz kluczowe osoby zarządzające Spółką, jak również członkowie Zarządu oraz kluczowe osoby zarządzające spółkami zależnymi od Spółki (Futura Leasing S.A., Masterlease Sp. z o.o. oraz MasterRent24 Sp. z o.o.) w rozumieniu art. 4 § 1 ust. 4 Kodeksu spółek handlowych.

Po publikacji sprawozdania za pierwsze półrocze 2018 roku Zarząd przeprowadził weryfikację możliwości realizacji warunków Programu. W ocenie Zarządu nie ma przesłanek do realizacji jego warunków w związku z czym dokonano rewaluacji jego wyceny, co ujęto odpowiednio w kapitale rezerwowym i kosztach wynagrodzeń.

32. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku w podziale na rodzaje usług:

<i>Rodzaj usługi</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Obowiązkowe badanie rocznych jednostkowych sprawozdań finansowych*	288 750,00	219 350,00
Przegląd półroczny*	123 900,00	107 000,00
Badanie kowenantów*	15 000,00	10 000,00
Usługi doradztwa podatkowego	0,00	0,00
Pozostałe usługi	0,00	0,00
Razem	427 650,00	336 350,00

*Wartości podano zgodnie z umowami: za rok zakończony 31 grudnia 2017 umowa z Ernst & Young Audyt Polska Spółka z o.o. Spółka komandytowa, za rok zakończony 31 grudnia 2018 umowa z Deloitte Audyt Spółka z o.o. Spółka komandytowa

33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa PCM, należą kredyty bankowe, środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe oraz instrumenty pochodne (swap IRS). Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy PCM. Grupa PCM posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz należności leasingowe, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Zasadą stosowaną przez Grupę PCM obecnie i przez cały okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy PCM obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością oraz ryzyko kredytowe. Zarząd Spółek z Grupy PCM weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa PCM monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

33.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy PCM na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim zobowiązań finansowych oraz należności z tytułu umów leasingu, opartych o zmienną stopę procentową.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej). Nie przedstawiono wpływu na całkowite dochody ogółem Grupy PCM.

	<i>Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe</i>	<i>Wpływ na wynik finansowy brutto</i>	<i>Wpływ na aktywa netto przypadające akcjonariuszom łączonych jednostek</i>
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku			
PLN	0,25 p.p.	(1 441 509,88)	(1 167 623,00)
PLN	(0,25) p.p.	1 441 509,88	1 167 623,00

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

PLN	0,25 p.p.	(1 253 756,66)	(1 015 542,89)
PLN	(0,25) p.p.	1 253 756,66	1 015 542,89

Wyżej wymienione kalkulacje nie uwzględniają zawartego instrumentu zabezpieczającego IRS.

Wpływ zabezpieczenia IRS na dzień 31 grudnia 2018 roku

0,25%	1 287 500,00
-0,25%	(1 287 500,00)

Wpływ zabezpieczenia IRS na dzień 31 grudnia 2017 roku

0,25%	487 500,00
-0,25%	(487 500,00)

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Grupy PCM narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2018 roku	<i><1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowanie stałe							
Należności z tytułu leasingu finansowego	12 129 756	10 670 480	7 153 087	1 613 762	505 144	22 434	32 094 664
Kredyt bankowy	0	0	0	0	0	0	0
Oprocentowanie zmienne	<i><1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Razem</i>
Należności z tytułu leasingu finansowego	354 128 356	326 704 048	223 260 699	50 323 807	15 711 438	700 063	970 828 411
Kredyty w rachunku bieżącym	(70 439 079)	0	0	0	0	0	(70 439 079)
Kredyt bankowy	(629 372 673)	(454 294 308)	(200 664 997)	(38 155 000)	(1 590 000)	0	(1 324 076 979)
Obligacje	0	(248 328 704)	0	0	0	0	(248 328 704)
Środki pieniężne w banku	1 705 070	0	0	0	0	0	1 705 070
31 grudnia 2017 roku	<i><1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowanie stałe							
Należności z tytułu leasingu finansowego	115 884 635	123 926 938	100 709 575	30 407 516	7 186 504	686 756	378 801 924
Kredyt bankowy	0	0	0	0	0	0	0
Oprocentowanie zmienne	<i><1 rok</i>	<i>1-2 lata</i>	<i>2-3 lata</i>	<i>3-4 lata</i>	<i>4-5 lat</i>	<i>>5 lat</i>	<i>Razem</i>
Należności z tytułu leasingu finansowego	202 913 489	198 675 318	149 717 597	44 205 450	10 197 480	967 817	606 677 151
Kredyty w rachunku bieżącym	(43 512 242)	0	0	0	0	0	(43 512 242)
Kredyt bankowy	(519 525 602)	(377 575 883)	(243 050 906)	(36 276 021)	0	0	(1 176 428 411)
Obligacje	0	0	(248 914 277)	0	0	0	(248 914 277)
Środki pieniężne w banku	2 109 323	0	0	0	0	0	2 109 323

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/ wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy PCM, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

33.2. Ryzyko walutowe

Spółki z Grupy PCM nie są narażone na istotne ryzyko walutowe.

33.3. Ryzyko cen towarów

Zdecydowana większość zakupów towarów i usług dokonywanych przez Grupę PCM związana jest z prowadzoną działalnością operacyjną. Zmiana cen towarów jest uwzględniana w wycenie rat leasingu finansowego i operacyjnego.

Grupa okresowo dokonuje również zakupu pojazdów nie dedykowanych zawartym kontraktom leasingowym, korzystając z wynegocjowanych, korzystnych cen od dostawców. Grupa ponosi w związku z tym ryzyko, że nie uda się jej przekazać pojazdów do umów lub sprzedać ich po cenie wyższej od ceny zakupu. Dotychczasowe doświadczenie nie wskazuje jednak żeby Grupa zrealizowała kiedykolwiek stratę na takiej transakcji.

33.4. Ryzyko kredytowe

Grupa PCM zawiera transakcje z klientami ocenianymi na podstawie systemu scoringowego opracowanego wewnętrznie. Model składa się z kilkunastu czynników. Do jego oszacowania wykorzystano funkcję dyskryminacyjną oraz dane dostępne w wewnętrznych bazach Grupy. Model wyznacza trzy poziomy ryzyka, do których przypisane są odpowiednie procedury postępowania. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy PCM na ryzyko nieściągalnych należności jest pod ścisłą i bieżącą kontrolą.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy PCM, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, zapasy oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy PCM może powstać w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

	Wartość bilansowa	
	31 grudnia 2018 roku	31 grudnia 2017 roku
<i>Aktywa finansowe</i>		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 739 962,35	2 148 935,10
Należności z tytułu leasingu finansowego	1 002 923 074,90	985 479 075,45
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	0,00	0,00
Pozostałe należności z wyłączeniem należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i podatku VAT (pożyczki i należności)	56 180 103,50	50 591 641,82

W Spółkach nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

33.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa PCM monitoruje ryzyko płynności przy pomocy opracowanego wewnętrznie narzędzia do zarządzania płynnością. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności zobowiązań, zapotrzebowanie na środki inwestycyjne jak i zapadalność aktywów finansowych (należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania finansowe Grupy PCM na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyskontowanych płatności.

31 grudnia 2018 roku	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty, pożyczki i obligacje	0,00	191 611 689,84	553 251 936,43	974 795 834,47	0,00	1 719 659 460,74
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług *	2 957 772,68	0,00	0,00	0,00	0,00	2 957 772,68
Pozostałe zobowiązania**	193 246,49	73 628,15	629 498,17	182 597,75	0,00	1 078 970,56
Razem	3 151 019,17	191 685 317,99	553 881 434,60	974 978 432,22	0,00	1 723 696 203,98

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	0,00	219 164 301,67	426 013 159,79	986 969 686,70	0,00	1 632 147 148,16
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług *	4 346 990,29	0,00	0,00	0,00	0,00	4 346 990,29
Pozostałe zobowiązania**	222 395,76	41 623,33	479 763,05	585 489,98	0,00	1 329 272,12
Razem	4 569 386,05	219 205 925,00	426 492 922,84	987 555 176,68	0,00	1 637 823 410,57

*Pozycja ta obejmuje część zobowiązań z tytułu dostaw i usług, dotyczącą zobowiązań wobec klientów z tytułu leasingu finansowego, towarzystw ubezpieczeniowych oraz jednostek powiązanych.

** Pozycja ta obejmuje część pozostałych zobowiązań, z tytułu kaucji od umów leasingu operacyjnego.

Luka płynności

Poniższa tabela przedstawia analizę przyszłych wpływów z istniejących kontraktów oraz planowane przyszłe wydatki od istniejących umów kredytowych i obligacji:

<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Do 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Przyszłe wydatki od istniejących umów kredytowych/ obligacji*	191 611 689,84	552 361 406,37	975 685 915,90	0,00	1 719 659 012,11
Przyszłe wpływy z istniejących kontraktów**	215 462 318,29	596 655 225,76	1 189 883 785,34	662 543,82	2 002 663 873,21
Przyszłe wpływy ze sprzedaży zapasów	83 193 250,70	0,00	0,00	0,00	83 193 250,70

*Pozycja ta obejmuje część kapitałową zobowiązań finansowych oraz prognozowane odsetki, kalkulowane wg aktualnej na dzień 31 grudnia 2018 roku stopy oprocentowania umów kredytowych i obligacji

** Pozycja ta obejmuje, wyznaczone na podstawie aktualnych harmonogramów istniejących kontraktów, przyszłe wpływy z rat finansowych wraz z wartością rezydualną wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kwota dostępnych limitów kredytowych dla Grupy wynosi 363,7 mln zł.

34. Instrumenty finansowe

34.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Grupy PCM, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

	<i>Poziom</i>	<i>Wartość bilansowa</i>		<i>Wartość godziwa</i>	
		<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
<i>Aktywa finansowe</i>					
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2	1 739 962,35	2 148 935,10	1 739 962,35	2 148 935,10
Należności z tytułu leasingu finansowego	3	1 002 923 074,90	985 479 075,45	1 023 017 465,36	1 018 440 104,38
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	2	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe należności z wyłączeniem należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego i podatku VAT (pożyczki i należności)	3	56 180 103,50	50 591 641,82	56 180 103,50	50 591 641,82

GRUPA PRIME CAR MANAGEMENT S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

Zobowiązania finansowe (wyceniane wg amortyzowanego kosztu)

Obligacje, pożyczki i kredyty, w tym:	2	1 642 844 761,84	1 468 854 930,80	1 642 844 761,84	1 468 854 930,80
- wyemitowane obligacje	2	249 189 287,27	248 914 277,10	249 189 287,27	248 914 277,10
- kredyty i pożyczki	2	1 393 655 474,57	1 219 940 653,70	1 393 655 474,57	1 219 940 653,70
Pochodne instrumenty finansowe	2	727 285,12	213 695,78	727 285,12	213 695,78
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług*	3	2 957 772,68	4 346 990,29	2 957 772,68	4 346 990,29

**Pozycja ta obejmuje część zobowiązań z tytułu dostaw i usług, dotyczącą zobowiązań wobec klientów z tytułu leasingu finansowego, towarzystw ubezpieczeniowych oraz jednostek powiązanych.*

Wartość księgowa równa jest wartości godziwej – dla kredytów i obligacji – ze względu na to, że pozycje te są oprocentowane zmienną stopą procentową, dla należności handlowych – ze względu na krótki termin zapadalności.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wycena należności Grupy PCM z tytułu leasingu finansowego została zaklasyfikowana do poziomu 3 wyceny do wartości godziwej (dane wejściowe oparte o dane rynkowe, które nie są możliwe do zaobserwowania na rynku).

Wartość godziwa pozycji *Należności z tytułu leasingu finansowego* jest zdyskontowaną wartością minimalnych opłat leasingowych. Stopą dyskontową jest stopa odzwierciedlająca bieżące warunki rynkowe i stosowane przez Grupę PCM marże na poszczególne daty bilansowe. Dla pozostałych pozycji wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Wartości godziwe kredytów i pożyczek Grupy PCM ustalane są przy użyciu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych za pomocą stopy dyskontowej, która odzwierciedla stopę oprocentowania kredytu emitenta na koniec okresu sprawozdawczego. Własne ryzyko kredytowe Grupy PCM na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku zostało ocenione jako nieistotne.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, Grupa PCM posiadała pochodne instrumenty finansowe (swap IRS – umowy zawarte w trakcie 2016 roku) wycenione w kwocie 727.285,12 zł jako zobowiązanie (na dzień 31 grudnia 2017 roku wycenione w kwocie 213.695,78 zł jako zobowiązanie) wyceniane w wartości godziwej zaklasyfikowane do poziomu 2 wyceny do wartości godziwej (dane wejściowe inne niż ceny notowane zaliczane do poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (tj. jako ceny) lub pośrednio (tj. bazujące na cenach)).

Łączna kwota nominalna kontraktów IRS na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 493.000.000,00 zł, z maksymalnym okresem zapadalności do 30 czerwca 2020 roku.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty z/ do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

34.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w zysku lub stracie w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	<i>Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Zyski/(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>	<i>Razem</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	65 888,86	0,00	0,00	0,00	0,00	65 888,86
Należności z tytułu leasingu finansowego	60 113 650,53	0,00	(11 419 156,78)	0,00	0,00	48 694 493,75
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe należności (pożyczki i należności)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Zobowiązania finansowe (wyceniane wg zamortyzowanego kosztu)</i>						
Obligacje pożyczki i kredyty, w tym:	(57 673 434,40)	0,00	0,00	0,00	0,00	(57 673 434,40)
- wyemitowane obligacje	(9 417 502,37)	0,00	0,00	0,00	0,00	(9 417 502,37)
- kredyty i pożyczki	(48 255 932,03)	0,00	0,00	0,00	0,00	(48 255 932,03)
Pochodne instrumenty finansowe	0,00	0,00	0,00	(513 589,34)	0,00	(513 589,34)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe zobowiązania	(2 614,23)	(61 281,63)	0,00	0,00	0,00	(63 895,86)
Razem	2 503 490,76	(61 281,63)	(11 419 156,78)	(513 589,34)	0,00	(9 490 536,99)

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	<i>Przychody/ (koszty) z tytułu odsetek</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu wyceny</i>	<i>Zyski/(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych</i>	<i>Razem</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	112 484,06	0,00	0,00	0,00	0,00	112 484,06
Należności z tytułu leasingu finansowego	52 772 482,86	0,00	(1 004 317,94)	0,00	0,00	51 768 164,92
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe należności (pożyczki i należności)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Zobowiązania finansowe (wyceniane wg zamortyzowanego kosztu)</i>						
Obligacje pożyczki i kredyty, w tym:	(45 931 743,63)	0,00	0,00	0,00	0,00	(45 931 743,63)
- wyemitowane obligacje	(244 812,29)	0,00	0,00	0,00	0,00	(244 812,29)
- kredyty i pożyczki	(45 686 931,34)	0,00	0,00	0,00	0,00	(45 686 931,34)
Pochodne instrumenty finansowe	0,00	0,00	0,00	(415 177,06)	0,00	(415 177,06)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe zobowiązania	(964,13)	(12 824,71)	0,00	0,00	0,00	(13 788,84)
Razem	6 952 259,16	(12 824,71)	(1 004 317,94)	(415 177,06)	0,00	5 519 939,45

35. Ryzyko koncentracji

W Spółkach nie występują istotne ryzyka związane z koncentracją.

Poniższe tabele prezentują wskaźniki koncentracji w podziale na rodzaje koncentracji.

Wskaźnik koncentracji w podziale na grupy Klientów

<i>Udział Klienta we flocie Grupy PCM</i>	<i>Udział procentowy Klientów w danym przedziale</i>	
	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
0-1%	95,26%	93,21%
1-3%	4,74%	6,79%
3-5%	0,00%	0,00%
pow. 5%	0,00%	0,00%
Razem	100,00%	100,00%

Wskaźnik koncentracji w podziale na walutę kontraktu

<i>Waluta</i>	<i>Udział procentowy we flocie</i>	
	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
PLN	100,00%	100,00%
EUR	0,00%	0,00%
Razem	100,00%	100,00%

Wskaźnik koncentracji w podziale na region geograficzny

<i>Województwo</i>	<i>Udział procentowy we flocie</i>	
	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Mazowieckie	35,2%	37,3%
Pomorskie	16,8%	16,0%
Wielkopolskie	9,9%	9,4%
Śląskie	8,4%	7,5%
Dolnośląskie	6,7%	6,7%
Małopolskie	6,3%	5,9%
Kuj.-pom.	5,3%	6,0%
Lubelskie	2,6%	2,7%
Pozostałe	8,8%	8,5%
Razem	100,0%	100,0%

36. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy PCM jest utrzymanie bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy PCM i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa PCM zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa PCM może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W latach zakończonych dnia 31 grudnia

2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa PCM monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa PCM wlicza kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje aktywa netto przypadające akcjonariuszom łączonych jednostek.

	<i>31 grudnia 2018 roku</i>	<i>31 grudnia 2017 roku</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 642 844 761,84	1 468 854 930,80
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	40 567 403,05	46 434 415,42
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(1 739 962,35)	(2 148 935,10)
Zadłużenie netto	1 681 672 202,54	1 513 140 411,12
Aktywa netto przypadające akcjonariuszom łączonych jednostek	445 574 096,82	453 904 387,59
Aktywa netto przypadające akcjonariuszom łączonych jednostek razem	445 574 096,82	453 904 387,59
Kapitał i zadłużenie netto	2 127 246 299,36	1 967 044 798,71
Wskaźnik dźwigni	79,05%	76,92%

37. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie PCM w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku kształtowało się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Zarząd	2	2
Wyższa kadra kierownicza	10	10
Specjaliści	348	277
Razem struktura zatrudnienia	360	289

38. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W wyniku nieziszczenia się warunków w wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji Emitenta w dniu 22 lutego 2019 roku Hitachi Capital Polska podjął decyzję o nienabywaniu akcji Prime Car Management S.A.

W wyniku nieziszczenia się warunków w wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji Emitenta w dniu 25 lutego 2019 roku PKO Leasing podjął decyzję o nienabywaniu akcji Prime Car Management S.A.

Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania trwa przyjmowanie zapisów na akcje Emitenta w wezwaniu ogłoszonym przez Pollen Street Capital III w dniu 20 lutego 2019 roku. Zapisy w wezwaniu zaplanowano na okres od 13 marca do 15 kwietnia 2019 roku, a cena za jedną akcję wynosi 23,25 zł.

Gdańsk, 27 marca 2019 roku

Jakub Kizielewicz
Prezes Zarządu

Konrad Karpowicz
Wiceprezes Zarządu

Maciej Letniowski
Dyrektor Finansowy